

JOURNALISTI

6
2017

Suomen Journalistiliiton
ammattilehti
93. vuosikerta 5.5.2017

Draama- kuningas

Ruben Stiller ruoskii
itseään itesesensuurista
ja pelkää uuden
suomettumisen
tulemista.

8

tässä lehdessä

Radio on opiskelija Emmi Moilaselle monipuolinen unelmatyö. 29

KUVA: JUSSI VIERIMAA

Det var visst ett anrikt jeansmärke som i föränderliga tider på 1980-talet körde på sloganen "Quality never goes out of style". Samma kunde sägas om lokaljournalistiken idag, skriver Magnus London.

24

Puhukaa toisillenne, ostavat toimittajat ja freelancerit! Kesken juttuprosessinkin olisi hyvä tarkastaa, etenevätkö sisältö ja näkökulma oikeaan suuntaan, kirjoittaa Anna-Sofia Nieminen.

30

KANNEN KUVA: JUUSO WESTERLUND

JOURNALISTI

Journalisti Journalisten
Suomen Journalistiliiton
ammattilehti
93. vuosikerta 5. 5. 2017

TOIMITUS

VASTAAVA PÄÄTOIMITTAJA
/ANSVARIG CHEFREDAKTÖR
Markku Lappalainen 040 586 0613

TOIMITUSSIHTEERI/REDAKTIONS-
SEKRETERARE
Manu Martinen 050 310 3036

TOIMITTAJAT/REPORTAR
Nina Erho 050 379 8155
Marja Honkonen 050 379 9108

ULKOASU/LAYOUT
Kai Widell 050 576 2746
Heli Saarela (vapaalla)

SÄHKÖPOSTI
etunimi.sukunimi@journalistiliitto.fi
fornamn.slaktnamn@journalistiliitto.fi

VERKKOLEHTI
www.journalisti.fi

TILAUKSET/BESTÄLLNINGAR
Jaicom Oy 03 4246 5383
journalisti@jaicom.com

PAINO/TRUCKERI
I-print Oy, Seinäjoki
ISSN 1236-3596 (painettu/tryckt)
1458-4271 (verkko/nät)

JULKAISIJA/UTGIVARE
Suomen Journalistiliitto
Finlands Journalistförbund
09 612 2330, faksi 09 640 361
PL 50, 00531 Helsinki

Viimein tositoimiin

MARKKU LAPPALAINEN markku.lappalainen@journalistiliitto.fi

Freelancereiden ja muiden itsensä työllistäjien asemaan on odotettavissa parannusta. **Juha Sipilän** (kesk.) hallitus teki huhtikuun lopun puoliväliriihessä päätöksiä, jotka toteutuessaan merkitsevät konkreettisia askelia kohti parempaa. Journalistiliiton vuosia jatkunut vaikuttamistyö ja yhteistoiminta muiden järjestöjen kanssa alkaa kantaa hedelmää.

Itsensä työllistäjien asiaa on kohta kymmenen vuotta palloeltu lukuisissa työryhmissä, joiden raportit eivät ole johtaneet välittömiin käytännön toimiin. Ministerien ja muiden poliitikkojen tapaamisten anti on jäänyt vähäiseksi. Sanojen tasolla ongelmia on ymmärretty, mutta kauniit puheet ovat muuttuneet teoiksi kovin verkaisesti.

Itsensä työllistäminen on yleistynyt työelämän suurten mullistusten tuloksena. Yksinyrittäjiä, ammatinharjoittajia, freelancereita ja apurahojen turvin töitä tekeviä on jo yli 180000. He eivät ole palkansaajia eivätkä perinteisiä yrittäjiä. He ovat väliinputoajia, jotka ovat jääneet vaille tasa-arvoista sosiaaliturvaa ja työmarkkina-asemaa.

”Kyseessä on vasta päänavaus, jatkossa tarvitaan myös muita toimia.

Yrittäjyyden ja työnteon uusia muotoja arvioidessaan hallitus kirjasi nyt halunsa huomioida muun muassa itsensä työllistämiseen sekä yrittäjyyden ja palkkatyön yhdistelmiin liittyvät tarpeet.

Hallituksen päätös sisältää kirjauksen sallia työttömän harjoittaa yritystoimintaa neljä kuukautta ja saada samanaikaisesti työttömyysetuutta. Rat-

kaisuun liittyy myös niin sanotun yhdistelmävakuutuksen käyttöönoton valmistelu, joka selkeyttää yrittäjyyttä ja palkkatyöpätkiä yhdistelevien työntekijöiden sosiaaliturvaa.

Itsensä työllistäjiä on paljon luovilla aloilla; esimerkiksi journalisteista noin viidennes on freelancereita. Puoliväliriihen tavoitteisiin kirjattu halu parantaa luovien alojen toimintaedellytyksiä on sekin myönteinen signaali.

Nämä ovat asioita, joita Journalistiliitto on vuosien ajan eri yhteyksissä nostanut esille, viimeksi tammikuussa työministeri **Jari Lindströmin** (ps.) tapaamisessa. Nyt tehdyt linjaukset ovat merkittäviä.

Kyseessä on kuitenkin vasta päänavaus. Jatkossa tarvitaan myös muita toimia: muutoksia sosiaali- ja työttömyysturvaan, kilpailuoikeuteen, työlainsäädäntöön ja verotukseen. Työelämän muutokset pitää ottaa huomioon myös seuraavalle hallituskaudelle jatkuvassa sosiaaliturvaudistuksessa.

Journalisti vaalii laadukasta journalismia, sananvapautta ja alan parhaita perinteitä. Journalisti tarkastelee kriittisesti media-alaa ja sen ilmiöitä.

Notkahdus vai alamäen alku?

Huipulta on vain yksi suunta. Suomi on menettänyt asemansa sananvapauden ykkösmaana. Syykin on selvä: pääministeri **Juha Sipilän** (kesk.) Yleen kohdistama painostus, jonka seurauksena Yle taipui tarpeettomasti rajoittamaan uutistoimintaansa.

Toimittajat ilman rajoja -järjestön vuotuisessa lehdistönvapausvertailussa Suomen edelle nousivat Norja ja Ruotsi. Kolmossijamme sinänsä on kunniallinen.

On kuitenkin aiheellista vakavasti pohtia vertailun raporttiin kirjattua ajatusta, jonka mukaan Suomen sijoituksen lasku ilmentää poliittisen kontrollin voimistumista. Olemmeko matkalla yhä alemmaksi, sallimmeko painostuksen muuttua arkiseksi, annammeko sen vaikuttaa?

Poliitikot ja muut vallanpitäjät voisivat kurkistaa Norjaan ja Ruotsiin, joissa toimijat tuntevat roolinsa paremmin. Lehdistönvapaus on demokratian perustaa, arvo jota pitää vaalia.

KASVO

RIIKKA SUOMINEN

● 40-vuotias Vihreän Langan päätoimittaja.

● Työskennellyt aiemmin Huuli-lehden päätoimittajana, Nelosen uutistoimituksessa, Ruotsin yleisradiossa sekä tiedottajana Helsingin eläinsuojeluyhdistyksessä.

● Kandidaatin tutkinto Tukholman yliopiston viestinnän laitokselta.

● Valittiin huhtikuussa vihreiden ehdokkaana Helsingin kaupunginvaltuuston varajäseneksi 536 äänellä.

● Isä Ilkka Suominen oli kokoomuksen puheenjohtajana vuosina 1979–1991.

Melkein poliitikko

Varavaltuutettu Riikka Suominen haluaa pysyä erossa Helsingin kuntapolitiikan käsittelystä Vihreässä Langassa, vaikka onkin lehden päätoimittaja.

JANNE SALOMAA, TEKSTI • LAURA OJA, KUVA

” Toimittaja ei voi tehdä kunnianhimoista poliittista journalismia, jos hän on itse mukana politiikassa”, sanoo *Vihreän Langan* päätoimittaja **Riikka Suominen**.

Hetkinen! Suominenhan on huh-tikuussa valittu Helsingin kaupunginvaltuuston vihreiden ryhmän varajäseneksi.

”Varavaltuutettuna oleminen on enemmän harrastus kuin ammattipolitiikkaa”, hän luonnehtii.

Vaikutusvaltainen harrastus se silti on. Suominen pääsee päättämään pääkaupungin asioista todennäköisesti ainakin lautakuntasolla.

Siksi päätoimittaja on asettanut itsensä karenssiin: hän ei aio kirjoittaa kotikaupunkinsa politiikasta neljään vuoteen. Suominen myös esittää toukokuussa Vihreä Lanka Oy:n hallitukselle toimituspäällikkö **Sammeli Heikkisen** nimittämistä vastaavaksi toimitajaksi Helsingin kuntapolitiikan osalta.

”Helsingin kuntapolitiikka on aika selkeärajainen alue”, Suominen sanoo.

Käytännössä hänen voi silti olla vaikea sulkea silmiään ja korviaan kuntauutisoinnilta, sillä *Vihreän Langan* kuusihenkinen toimitus istuu samassa työhuoneessa.

PUOLUELEHDEN PÄÄTOIMITTAJAN osallistumisen politiikkaan ei pitäisi olla uutinen. *Vihreä Lanka* ei kuitenkaan ole perinteisten puoluelehtien tavoin julistautunut pääomistajansa äänenkannattajaksi. Toimituksessa on pidetty ylpeydenaiheena, etteivät lehden toimittajat ole vihreiden jäseniä.

Joulukuussa 2015 päätoimittajana aloittanut Suominen tosin on kuulunut vihreisiin

vuodesta 2004. Hänkin korostaa lehden itenäisyyttä.

”Myös puoluelehden tehtävä on palvella lukijoita. Iso osa *Vihreän Langan* lukijoista ei ole puolueen jäseniä. Ja uskon, että vihreiden jäsenetkin haluavat *Langan* olevan itenäinen.”

”Toimittajan työ on harvinaisen avoimesti arvioitavissa.

Suominen uskoo, että lukijat huomavat nopeasti, jos hän ajaisi päätoimittajana omaa tai puoluejohdon agenda.

”Toimittajan työ on harvinaisen avoimesti arvioitavissa.”

VAIKKA JOURNALISTIN ja kuntapolitiikon roolien yhdistäminen on tuottanut Suomiselle paljon päänvaivaa jo ennen valtuustokauden alkua, vaaleihin lähteminen ei kaduta häntä.

”Se, että kuntapolitiikassa on mukana toimittajia, voi auttaa muiden toimittajien työtä. Haluan vaikuttaa siihen, että virkamiehiä kannustetaan avoimuuteen ja puhumaan epäkohdista.”

Valtakunnan politiikkaan lähtemistä Suominen epäroi.

”Jos minulta olisi ennen kampanjaa kysytty asiasta, olisin ehkä reteämmin vastannut, että lähdän eduskuntavaaleihin. Nyt pohdin, onko minusta siihen. Pidän itseäni enemmän journalistina, joka voi antaa jotakin pienessä roolissa politiikkaan, kuin poliitikkona.” ●

HS:SSA ON ENITEN KESÄSIJaisia

Journalistista työtä tekevien vuosilomasijaisten määrä

Media	2017	2016
Helsingin Sanomat	85	80
Yle	n. 80	n. 80
STT	43	44
Aamulehti	28	32
Turun Sanomat	27	37
Kaleva	29	28
Keskisuomalainen	24	24
Savon Sanomat	13	13
Maaseudun Tulevaisuus	11*	11
Kauppalehti	10**	10

*Juttua tehtäessä yksi työsuhteista oli vielä varmistamatta.

**Kauppalehden kesätoimittajat tekevät juttuja koko Alma Talentin verkostoon ja myös Talouselämän kolme kesäsijaista tekevät juttuja Kauppalehteen.

Yleä lukuun ottamatta vastaajat laskivat myös palkalliset harjoittelijat kesäsisajaisiksi.

MTV ja Iltalehti eivät vastanneet kyselyyn.

Suuri helpotus. Turun ammattikorkeakoulussa opiskeleva Saara-Miira Kokkonen on menossa toista kertaa Turun Sanomien kesätoimittajaksi. "Kesätöiden saaminen on ollut suuri helpotus ja tuonut varmuutta omasta osaamisesta", hän sanoo.

Kova kilpailu kesätöistä

JANNE SALOMAA, TEKSTI • JUSSI VIERIMAA, KUVA

Suurimmat mediat palkkaavat tulevaksi kesäksi lähes saman verran sijaisia kuin viime vuonna.

Kesätoimittajien määrä suurimmissa medioissa ei ole juuri muuttunut viime vuodesta, käy ilmi *Journalistin* tekemästä kyselystä.

Eniten lomasijaisia palkkaavat viime vuoden tapaan *Helsingin Sanomat* ja *Yle*. *HS:ssa* journalistista työtä tekevien kesäsisajisten määrä kasvaa 80:sta 85:een. Pestien keskipituus on kuitenkin aavistuksen lyhyempi kuin 2016.

Ainoastaan *Ilta-Sanomat* ilmoittaa merkittävästi lisäävänsä kesätoimittajien määrää. Päätoimittaja **Ulla Appelsinin** mukaan *IS:ssa* on kesäsisajaisia "vajaat 25 prosenttia enemmän kuin viime vuonna". Hän ei kuitenkaan halua kertoa lukumäärää.

Tuuraajien lisäys perustuu tarpeeseen.

"Lukijoiden palvelusta ei auta tinkiä kesälläkään tai oikeastaan varsinkaan kesällä, kun ihmisillä on aikaa lukea", Appelsin sanoo.

ENITEN KESÄTOIMITTAJIEN määrä vähenee *Turun Sanomissa*, joka palkkaa peräti kymmenen sijaista vähemmän kuin 2016.

Käytännössä työpanos ei pienene aivan näin paljon, sillä viime kesänä *TS:n* toimituksessa oli paljon pitkiä sairauslomia, joita osa kesätoimittajista paikkasi. Myös esimerkiksi olympialaiset lisäsivät viime vuonna tuuraajien tarvetta, toimituspäällikkö **Veijo Hyvönen** kertoo.

Mutta johtuu sijaismäärän vähentäminen rahastakin, hän myöntää.

"Kustannussäästöjä haetaan myös kesäväestä. Myynti ei kasva, joten kustannusten nousu joudutaan kompensoimaan toimintaa tehostamalla."

Hieman porukan pienenemistä

kompensoi se, että sijaisuuksien kesto pitenee 11 viikosta 12 viikkoon.

Aamulehti palkkaa neljä lomasijaista vähemmän kuin viime vuonna. Kesäväen tarvetta on toimituspäällikkö **Kari Ikosen** mukaan vähennetty työn organisoinnilla.

"Olemme katsoneet, miten voimme tehdä asioita toisin."

Kilpailukysymyksen tuoma työajan pidennys ei kuitenkaan ole vähentänyt sijaisten määrää, Ikonen sanoo.

TOISEN KESÄNSÄ Turun Sanomissa aloittaa kesäkuussa 25-vuotias **Saara-Miira Kokkonen**. Turun ammattikorkeakoulussa journalistina opiskeleva Kokkonen haki viime vuonna lehteen palkkottomaksi harjoittelijaksi, mutta sai yllätyksekseen myös kahden kuukauden palkallisen kesätyön.

Viime kesän jälkeen Kokkonen jatkoi talossa ttt-toimittajana, mutta jännitti silti uuden kesä-

pestin saamista.

"Kilpailu kesätöistä on alalla niin kovaa."

Sijaisten vähentäminen *TS:ssa* huolestuttaa Kokkosta hieman, mutta yllättynyt hän ei siitä ole.

"Toiminnan tehostaminen ja työntekijöissä säästäminen ei ole toimituksissa uusi juttu, joten samaa kohtelua me kesätyöläiset vain saadaan kuin vakiväkikin."

JOURNALISTI KYSYI toimituksilta myös, mitä ominaisuuksia kesärekrutoinneissa on painotettu. Yleisimmät vastaukset olivat aiempi työkokemus, hyvä yleissivistys ja kokemus videoiden teosta.

Lisäksi *Journalisti* tiedusteli, kysytäänkö kesätoimittajilta palkkatoivetta vai maksetaanko heille alan vähimmäispalkkaa. Neuvotteluväliä palkassa ei tunnu olevan, sillä kaikki vastaajat kertoivat maksavansa työehtosopimuksen mukaista vähimmäispalkkaa. *IS* ei vastannut kysymykseen. ●

ASKO LEHTONEN

lehtonenasko@gmail.com
KIRJOITTAJA ON SALON SEUDUN
SANOMIEN YHTEISKUNTA-
TOIMITUKSEN ESIMIES.

Ja voittaja on

Tervetuloa arkijournalismipalkintojen jakotilaisuuteen! Uusi palkinto ei kilpaile alan muiden huomionosoitusten kanssa. On hyvä, että hyviä journalisteja ja suorituksia nostetaan esille. Näin suurelle yleisölle näytetään, kuinka tärkeästä asiasta journalismissa on kyse ja kuinka vakavasti sen tekemiseen suhtaudutaan.

Aluskasvillisuuden seassa ja pohjamudassa tehdään myös paljon työtä, joka jää vaille huomiota.

Arkijournalismipalkinnon kategoriat perustuvat omiin suorituksiini. Laatukriteereitä laadittaessa on käytetty myös kokeneen kollegan viisautta: joskus vain on pakko.

ISOISÄN OLKIHATTU -KOLUMNI. Sarjan nimi viittaa **Tapio Rautavaaran** tunnetuksi tekemään iskelmään, jossa muistellaan suvun historiassa merkittävää osaa näytellyttä kesäpäähinettä. Toimittaja törmää komeroa siivotessaan tai autotallia järjestellessään kadottaneeksi luulemaansa esineeseen ja lomalta palattuaan kirjoittaa tapahtuneesta kolumnin. Kantava ajatus on, että taitavan kirjoittajan käsissä mikään aihe ei ole liian pieni. Kyllä joskus valitettavasti on.

KESÄJUHLAREPORTAASI. Kalmankulman kesätapahtumassa kohtaavat ikääntyvä ja vähentyvä kantäväestö ja vapaa-ajan asukkaat. Jälkimmäiset ihmettelevät, miksi asiat ovat kääntyneet huonompaan suuntaan sen jälkeen, kun he ovat muuttaneet pois – ymmärtämättä, että juuri siksi. Juttua voi kierrättää viikonlopusta ja kesästä toiseen vaihtamalla kylän nimen. Riukuaitatalkoot ja muurinpohjalettu mainittu.

UUDESPÄIVÄN AAMUNA kokenut ja väsynyt toimittaja antaa uutispäällikölle hataran lupauksen tarttua aiheeseen, joka ei isommin kiinnosta: "Alan selvittää, katsotaan, mitä löytyy." Kiireellisempiä ja kiinnostavampia asioita alkaa kaatua päälle, ja vuoden päästä pomon kanssa voidaan yhdessä todeta, että aihe on vanhentunut.

SOTE-JUTTU. Maakuntahallinnon tuottajarekisteriin hyväksymän sosiaali- ja terveyskeskuksen keinoahkasohvalla asiakas lukee kolme vuotta vanhaa lehteä, jossa palvelurakenteesta kerrottiin samat asiat kuin nyt. Osallistua voi muillakin toistuvilla julkishallintouutisilla, joissa hallinto on päätösten vaikutuksia tärkeämpää.

THE PÄÄKIRJOITUS. Toisaalta voidaan kysyä, kannattaako pääkirjoituksia palkita, koska niiden yhteydessä ei yleensä julkaista kirjoittajan nimeä, mikä johtuu muun muassa siitä, että aihetta on voitu pohtia ja mielipidettä muokata kollektiivisesti kirjoittajaringissä. Toisaalta pääkirjoitus on selvästi muusta aineistosta erottuva kirjoitelma, joka mahdollistaa asioiden neutraalin tarkastelun. Loppujen lopuksi on ehkä sama, palkitaanko vai ei, kunhan kaikkia kohdellaan tasapuolisesti.

OIKAISU. Klikkausjournalismia ajalta ennen atk:ta. Taitavasti laadittu oikaisu herättää kiinnostuksen jutuun, jota lukija ei ollut aikaisemmin huomannut lainkaan. Samalla se muistuttaa journalisteille ja journalismin kuluttajille, että tällä alalla virheet tehdään julkisesti. Erityismaininta, jos syyn virheen syntymiseen saa siirrettyä uskottavasti toimituksen ulkopuolelle. ●

Arka ajatusrikollinen. Ruben Stiller on julkisesti kehunut Ylestä irtisanoutuneita toimittajia Jussi Erosta, Salla Vuorikoskea ja Susanne Päivärintaa. Itse hän sanoo olevansa puudeli, josta varoitus teki vaarallisemman kuin hän onkaan.

Piesty puudeli

Ruben Stiller ruoskii itseään kovemmin kuin työnantajaansa Yleisradiota, mutta pitää samaansa varoitusta nöyryyttävänä kokemuksena. Medialle hän ennustaa uutta suomettumisen aikaa.

MANU HAAPALAINEN, TEKSTI • JUUSO WESTERLUND, KUVAT

Länsimainen demokratia ja ”Länsi-Venäjä”. Vastakohtapari tulee **Ruben Stillerin** puheessa toistuvasti esiin, kun puhumme suomalaisen median riippumattomuudesta, riippumattomuuden historiasta ja Yleisradion sananvapaustilanteesta.

Polveilevasti, pitkästi ja pohditusti vastailevan Stillerin puheessa kuuluu Ylen uutis- ja ajankohtaistoimituksen raskas talvi. Vastaukset häilyvät optimistisen tulevaisuudenuskon ja epäuskon, hämmennyksen ja jopa häpeän välillä. Se on seurausta työkaverien eroamisista, omasta merkillisestä varoitustusprosessista ja sitä seuranneesta sairauslomasta.

Ruben Stillerin nykyinen Yle-pesti alkoi vuonna 2009. Hän perusti median ja vallan suhdetta käsittelevän viihteellisen *Pressiklubin* **Timo Harakalta**. Kahdeksan vuoden aikana hän tehnyt ohjelmasta useimmiten viihdyttävän, hauskan ja analyttisen, välillä rasittavasti jankkaavan ja omasta nokkeluudesta liian tietoisin.

Siis itsensä näköisen. Helmikuussa, pian Yle-kohujen aiheuttaman sairauslomansa jäl-

keen Stiller ilmoitti lopettavansa *Pressiklubissa* kevään jälkeen.

”Olen ollut alalla niin kauan, ettei minulla ole enää illuusiota, että ruutunäkyvyys olisi maailman tärkein asia. Eikä sitä, että olisin korvaamaton. Joskus on kyllä ollut!” Stiller sanoo nyt, huhtikuun puolivälissä.

”Työkavereita tulee ikävä, mutta ohjelmia olen lopettanut ennenkin. En ole kauhean nostalginen, enkä katso taaksepäin joihinkin hyviin aikoihin.”

STILLER, 55, on Yleisradiossa vakituksessa työsuhteessa, ensimmäistä kertaa elämässään. Hän haluaisi edelleen jäädä taloon, mutta siirtä takaisin radioon. Tätä kirjoitettaessa tilanne on auki. On epäselvää, mitä Stiller Ylen radiokanaville tekisi ja mitä Ylessä asiasta ajattellaan.

”Olen haaveillut jo pidemmän aikaa siitä, että pääsisin tekemään radiota kunnolla. Radio on väline, josta tunnen olevani lähtöisin.”

Pressiklubin työryhmälle, tärkeimmille tukijoilleen, Stiller sanoo haluavansa antaa lomaa itsestään. Hän kertoo viihtyneensä Ylessä hyvin, mutta kun ilmapiiri Ylen uutis- ja ajankohtaistoimituksessa alkoi loppuvuodesta **Juha Sipilän** (kesk.) painostustapauk-

sen myötä kiristyä, paine kohduntui vääjäämättä myös *Pressiklubiin*.

”Olen kiitollinen siitä, miten lojaali työryhmä on ollut”, Stiller sanoo.

STILLER SAI Ylen uutis- ja ajankohtaistoiminnan radio- ja tv-lähetyksistä vastaavalta päälliköltä **Marjo Ahoselta** varoituksen ilmoitettuaan, että käsittelee Sipilää ja Teräfamea *Pressiklubissa* vastaavan päätoimittajan **Atte Jääskeläisen** kiellosta huolimatta. Varoitus peruttiin pian, mutta Stiller jäi sairauslomalle.

Stiller vastaa varovaisesti siihen, millaiset välit hänellä on esimiehiinsä nyt. Häntä kiusaa asioiden henkilöityminen julkisessa myllytyksessä.

Hän sanoo olevansa hyvissä ja suorapuheisissa väleissä erityisesti nykyisen esimiehensä **Riitta Pihlajamäen** kanssa.

”Olen varma siitä, että Ylen pomot yleensäkin rakastavat minua. Tämä rakkaus kannattaa vaikeina päivinä. Päälliköitä on niin paljon, etten ehdi halaamaan kaikkia, vaikka mieli tekisi.”

Stiller kritisoi silti kovin sanoin esimiesapuolen tapaa vihjailla irtisanoutuneiden toimittajien ammattietiikasta.

”Pidän vihjailuja ikävänä ja

Ennakonäytös. Stiller uumoilee, että Ylen ongelmat ovat vasta "oopperan pukuharjoitus", joka enteilee uudenlaista median suomettumisen aikaa.

halpoina hätävalheina. **Salla Vuorikosken, Susanne Päivärinnan ja Jussi Erosen** ainoa rikos on se, että he ovat rehellisiä ihmisiä. Olen ylpeä siitä, että olen heidän kaverinsa."

Jos ihmiset eivät olekaan Stillerin kanssa riidelleet, asiat todella ovat. Vaikka varoitus peruttiin, prosessi oli nöyryyttävä.

"Olen porvarillisten tapojen ystävä. Minusta anteeksipyyntö olisi ollut paikallaan."

STILLER TOIVOO, että **Olli Mäenpään** toukuussa valmistuva Yle-selvitys toisi "katharsiksen koko tälle draamalle". Hänelle on jäänyt epäselväksi, mitä päällikkötasolla talven jälkeen ajatellaan.

"Sumussa tässä vaellaan siinä suhteessa. Jos halutaan, että asiat menevät eteenpäin, niin keskustellaan avoimesti, korjataan ongelmat ja mennään eteenpäin. Jos aletaan etsiä sisäisiä vihollisia, meillä on käsissä

kohta uusi kohu. Sisäisten vihollisten jahtaminen johtaisi organisaation paranoiaan."

Stillerillä on Ylen kanssa historiansa. Vuonna 1993 hän nimitti silloisen Radiomafian ohjelmassaan Ylen alue- ja uutisyksikön johtajaa **Tapio Siikalaa** "kökkötraktoriksi". Stiller hyllytettiin, ja kun mies ei hyllytyksestä huolimatta pysynyt poissa suorista lähetyksistä, hän sai potkut.

"Se oli farssi", Stiller sanoo.

Tuoreessa Yle-kohussa on kyse paljon enemmästä, isommista periaatteellisista asioista.

"Tässä ei ole kyse kenenkään persoonasta. Nyt puhutaan Ylen riippumattomuudesta, maan tavasta, Ylen ja poliitikkojen välisistä suhteista sekä laajemmin siitä, halutaanko poliitikkojen ohjailevan mediaa."

Stiller häilyy optimismin ja pessimismin rajalla. On hyvä, että ulkopuolinen Yle-selvi-

tys lopulta tehdään ja on hyvä, että Ylen tilanteesta keskustellaan ja kirjoitetaan.

Toisaalta tuloillaan tuntuu olevan jopa uudenlainen itesesensuurin aika.

"Jotenkin uskon, että tässä on ollut kyse vasta oopperan pukuharjoituksesta. Ylen hallintorakenne on ongelmallinen ja se tuottaa helposti uusia ongelmia", Stiller ennustaa.

EDUSKUNNAN KÄSITTELYSSÄ oleva lakiesitys on antamassa Ylen hallintoneuvostolle lisää valtaa yhtiön strategiasta. Stillerin mielestä sen myötä poliittinen eliitti saa lisää valtaa mediamarkkinoiden jakamisesta.

"On dramaattista puhua Unkarin ja Puolan tiestä, mutta on syytä pohtia, millaisia riippuvuuksia syntyy ja millä seurauksilla, kun Ylen rahoitus on koko ajan katkolla", Stiller sanoo.

On imartelevaa, jos joku yrittää sovittaa sananvapauden marttyyrin viittaa minulle, mutta olen sellaiseen liian lihava.

"Meillä journalistinen perinne poikkeaa skandinaavisesta. Meillä on suومتtumishistoriamme."

Stiller sanoo kiroavansa päivittäin sitä, ettei hän puhu ruotsia työkieleksi asti, vaikka hänen isänsä olikin ruotsinkielinen.

"Svenska Ylessä minulla ei olisi mitään ongelmia. Siellä ollaan avoimempia ja enemmän kiinni skandinaavisessa journalistisessa perinteessä."

Päätoimittajien yhdistys vaati helmikuussa toimittajilta lojaliteettia työnantajien linjauksille ja korosti näiden käyttävän työnantajiansa sananvapautta, eivät omaansa. Uutisoimatta jättäminen ei rajoita tiedotusvälineen palveluksessa olevien sananvapautta, julkilausumassa korostettiin.

Yhdistys vakuutti, ettei lausumalla ollut mitään tekemistä Ylen tapahtumien kanssa. Stiller tuhahtaa.

"Totta kai se liittyy Ylen tapahtumiin, sehän sen konteksti juuri on!"

Hän sanoo ihmetelleensä sekä lausuman sanamuotoja että sen ajoitusta. Stiller ei ymmärrä, miten Ylen uutistoimituksen sisäisistä ongelmista tuli yhtäkkiä kaikkien päätoimittajien ongelma. Hänen mielestään kannanotolla luotiin kuvaa laajemmastakin kapinasta päätoimittajien direktio-oikeutta vastaan, mitä Stiller pitää naurettavana.

Ylen ongelmat kuuluvat silti kaikille, koska Yleä rahoitetaan verovarjoilla, Stiller muistuttaa.

"Julkinen keskustelu tarkoittaa sitä, että emme ole Länsi-Venäjällä."

Stiller kertoo aistineensa uutis- ja ajankohtaistoimituksessa pelon ilmapiiriä.

"Ihmiset eivät uskalla sanoa omia mielipiteitään. Olen voinut nähdä väärinkin, mutta minusta siellä on pelkoa, kun organisaation tilanne on niin sekava ja alan työllisyystilanne samaan aikaan niin huono."

Stiller puhuu pitkään siitä, miten Atte Jääskeläinen on kohujen keskellä korostanut, että tärkeää on käsitellä ongelmat avoimesti. Jääskeläinen on noudattanut omaa ohjettaan. Hän oli Ylegaten kuumimmassa vaiheessa sekä sittemmin irtisanoutuneen

Susanne Päivärinnan hiillostettavana että *Pressiklubissa*.

Stilleriä hieman jännittää tämänkin haastattelun mahdolliset seuraukset.

"Mutta noudatan kuuliaisesti Aten käskyä, yritän olla joka päivä avoin. Välillä hirvittää itseäkin, kuinka avoin olen. Ja täytyy sanoa, että on helvetin typerää tehdä minun kaltaisestani puudelistaa ja höpönassusta vaarallinen jakamalla laittomia varoituksia. Se on todella kökköä."

STILLERIN TAVASSA käsitellä vastoinikäymisiään on jotakin epätyypillistä. Hän on kääntänyt kritiikkiä myös omaan toimintaansa. Lausunnossaan Julkisen sanan neuvostolle hän kutsuu "häpeälliseksi kompromissiksi" sitä, että suostui painostukseen, eikä käsitellyt Sipilää ja Terrafamea *Pressiklubissa*.

Journalistin haastattelussa Stiller innostuu ruoskimaan itseään enemmänkin, ja kertoo karttaneensa joitain aiheita myös pyytämättä.

"Kun Sipilä piti suoran tv-puheensa, olisi sitä pitänyt käsitellä *Pressiklubissa* oikein kunnolla. Ajattelin mukavuussyistä, että ei nyt puhuta siitä. Ja se päätös oli minun", Stiller sanoo.

"Ehkä ilmassa leijuu epäsuoria ohjeistuksia, ja yliminä hoitaa loput. Mutta en minä halua mihinkään ilmapiiriin vedota. Minä subjektina sensuroin itseäni."

Stiller myöntää "tietyn julkisuuspääoman" auttavan häntä ongelmatilanteiden käsitelyssä. On helpompaa luottaa siihen, että tutulle ruutukasvolle löytyy alalta hommia, kävi miten kävi. Stiller tosin kiirehtii huomauttamaan alan olevan nuorten käsissä ja omankin tulevaisuuden olevan yhä epävarmempi.

Stiller haluaa olla omien toimiensa suhteen rehellinen. Se on välttämätöntä, jos pyrkii puhumaan totta.

"Minulla on univaikeuksia muutenkin. Haluan nukkua rauhassa. On imartelevaa, jos joku yrittää sovittaa sananvapauden marttyyrin viittaa minulle, mutta olen sellaiseen liian lihava." ●

RUBEN STILLER, 55

● Toimittaja ja juontaja.

● Toiminut Pressiklubin vetäjänä vuodesta 2009.

● Aloitti toimittajan työt Länsiväylä-lehdessä. On juontanut useita radio- ja tv-ohjelmia, muun muassa Levyraatia ja keskusteluohjelma Ruben & Joonasta.

● On kirjoittanut kolumneja muun muassa Nyt-liitteeseen ja Imageen sekä kirjan Suomi-Finland (Teos 2006).

Ylen optimistinen

Atte Jääskeläinen sanoo, ettei tehnyt Sipilä-skandaalissa juuri mitään väärin. Hän toivoo, että Yleä koskevat lainmuutokset tehtäisiin vaikeutetussa säätämisyjärjestyksessä.

ARI LAHDENMÄKI, TEKSTI • JUUSO WESTERLUND, KUVA

Mitä Atte Jääskeläiselle on tapahtunut? Aiemmissa työpaikoissaan *Helsingin Sanomissa* ja Suomen Tietotoimistossa hän oli kaikkien arvostama esimies. Hän oli jopa hyvän kirjoittajan maineessa – mitä monista päällikkötoimittajista ei voi sanoa.

Ne, jotka muistavat tuon Atte Jääskeläisen, ovat kummastelleet, mikä olisi voinut saada Ylen vastavan päätoimittajan sätkimään pääministerin naruissa.

Kun kuuntelee Jääskeläistä, asiat vaikuttavat tosin menneen aika hyvin.

Toki Jääskeläinen on muuttunut siitä, kun hän 29-vuotiaana aloitti *HS:n* taloustoimituksen esimiehenä.

ALOITTAESSAAN YLESSÄ Jääskeläinen joutui pohtimaan riippumattomuuttaan uudella tavalla. *HS* oli hänen aikanaan niin vauras, että se oli aidosti riippumaton.

”Vaikka *Hesarissa* koin olevani valtavan riippumaton...”, Jääskeläinen sanoo – ja antaa odottaa jatkoa hetken:

”Niin ihmettelin, miten Ylessä koin olevani vielä voimakkaammin riippumaton.”

Tällainen odottamaton, yltiöoptimistinenkin argumentointi on hänelle tavallista. Jääskeläinen perustelee tunnettaan sillä, että kun Yleä valvoo parlamentti eikä hallitus, jokin puolue puuttuisi asiaan, jos jokin toinen puolue yrittäisi asiattomasti vaikuttaa Yleen.

Jonkinlainen epäluottamus tulevan suhteen Jääskeläistä kuitenkin kalvaa

”Yle-veron käyttöönotto toi retoriikkaan sen, että vedotaan verorahoitukseen, kun Yleltä vaaditaan jotain. Uskoisin, että se oli yksityisen median suunnitelma”, Jääskeläinen sanoo.

Lupamaksua hän ei haikaile, mutta uudessa järjestelmässä olisi viilattavaa.

”Voisi harkita, pitäisikö perustuslakiin kirjata, että Yleä koskevat lainmuutokset tulisi tehdä vaikeutetussa säätämisyjärjestyksessä.”

UUNNA 2007 uutisten vastaavana päätoimittajana aloittanut varatuomari oli saanut viettää suureen yleisöön nähden melko rauhallisia johtajanpäiviä, kunnes viime vuonna 25. marraskuuta julkaistu nettijuttu laukaisi kuukausien kalabaliikin.

”Kun oma nimi julkaistaan jutun yhteydessä, niin pikkuhiljaa laatu seuraa perässä.”

Jääskeläinen stilisoi pääministeri **Juha Sipilän** (kesk.) sidonnaisuuksia koskenutta juttua julkaisun jälkeen ja vähensi aiheen käsittelyä lähetyksissä.

JSN katsoi, että Yle oli luovuttanut journalistista päätösvaltaa toimituksen ulkopuolelle. Jääskeläinen ei koe alistuneensa painostukseen.

Alkuperäinen juttu ja Jääskeläisen stilisoima versio ovat luettavissa *Journalistin* verkkosivuilta.

Jutut on kuitenkin tapana editoida etukäteen. Tässä tapahtui Jääskeläisenkin mielestä virhe.

”Asiaa olisi pitänyt käydä kansani läpi ennen julkaisua. Tilanetta olisi auttanut, jos olisi ollut aikaa koota tekijät yhteen, käydä juttu läpi ja perustella editointi.”

JÄÄSKELÄINEN PUHUU hyväntuulisen itsevarmasti, lahjakkaan juristin tarkkuudella. Hän teki sen, mitä pitikin.

Kenties hän hieman vitsailee sanoessaan, että juristin koulutuksesta saattoi olla hänelle haittaa: hän huomasi pian, ettei pääministeri ollut jäävi tai suosinut sukulaisiaan, kuten eduskunnan oikeusasiamies sittemmin totesi.

Jääskeläinen valaisee ajatteluaan retorisella kysymyksellä:

”Jos valtakunnallinen päättävä ottaa yhteyttä, onko meillä velvoite jatkaa hänen perusteetonta leimaa-mistaan myös tilanteessa, jossa tiedämme sen aiheettomaksi? Onko sitä jatkettava, jotta ei synny vaikutelmaa, että alistumme poliittiseen painostukseen?”

Toukokuussa Jääskeläisen logiikasta antaa arvionsa Helsingin yliopiston hallinto-oikeuden professori **Olli Mäenpää**. Silloin valmistuu tämän selvitys siitä, miten Ylessä noudatetaan julkisuuslakia sekä *Journalistin ohjeita* ja talon omia eettisiä periaatteita.

Ylen ajankohtaistoimituksen sisäiset ongelmat olivat kylläkin alkaneet jo ennen Sipilä-skandaalia. Kun toimitus 2011 tuli Jääskeläisen alaisuuteen, omiin oloihinsa tottuneen tiimin toimet joutuivat suurennuslasin alle. Hänen pikkutarkka ja vaativa tyylinsä riittivät aiheuttamaan yhteentörmäyksen.

Työtahti oli ajankohtaistoimituksessaakin kiristynyt, väki vähentynyt ja lähetysaika lisääntynyt. Toimituksessa on koettu, että journalismi on huonontunut, koska juttujen asemasta tehdään halvempia studiohaastatteluja.

”Olen vastannut kritiikkiin, että otan kaiken rahan, jonka saan, mutta enempää ei ole.”

TOINEN YLEN MURHEENKRYYNİ ovat netissä julkaistavat jutut. On esitelty uskomushoitoja sekä kirjoitettua pitkiä ja sekavia reportaaseja.

Tekstimuotoiset verkkouutiset ovat Jääskeläisen luomus. Hänen mukaansa heti ei voinut onnistua.

”Minun oli pakko kestää se vaihe, että tuotettiin kamaa, jota päätoimittaja ei oikeastaan kehdannut lukea”, hän sanoo.

Nyttemmin editointiin ja koulutukseen on panostettu, mutta pelkkä ”editoimalla kuntoon -malli” ei hänen mukaansa toimi, sillä nettijuttuja syntyy valtava määrä.

Jääskeläinen uskoo, että – jollain tavalla – läpinäkyvyys luo laatua.

”Kun oma nimi julkaistaan jutun yhteydessä, niin pikkuhiljaa laatu seuraa perässä. Tilanne on parantunut. Älyttömyyksiä ei enää tehdä”, Jääskeläinen sanoo.

Parin vuoden kuluttua tilanne näyttää hänen mukaansa toiselta.

”Silloin päästään laadukkaan kirjoittamisen tasoon.” ●

ATTE JÄÄSKELÄINEN, 51

● Yleisradion Uutis- ja ajankohtaistoiminnan johtaja ja vastaava päätoimittaja vuodesta 2011.

● Siirtyi Ylen johtotehtäviin vuonna 2007 STT:n päätoimittajan ja toimitusjohtajan tehtävistä.

● Toimi Helsingin Sanomien politiikan toimituksen (2001–2004) ja taloustoimituksen (1995–2001) esimiehenä.

● Notaarina Helsingin raastuvan- ja kärjäoikeudessa 1993–1994.

● Koulutukseltaan oikeustieteen kandidaatti ja varatuomari.

Riippumaton toimittaja. Päätoimittaja Atte Jääskeläinen sanoo olevansa Ylessä riippumattomampi kuin aikanaan Helsingin Sanomissa.

Haluttu hahmo

Entistä Farc-sissiä Boris Foreroa ärsyttävät toimittajat, jotka eivät uskalla kysyä suoraan.

JOHANNA POHJOLA, TEKSTI JA KUVAT

Kolumbialaista **Boris Foreroa** harmittaa aina, kun toimittaja kiertelee ja kaartelee asian ympärillä. Sis-sijärjestö Farcin entinen taistelija Forero, 51, on tietävästi Kolumbian tämän hetken haastatelluin ex-sissi.

Hän ymmärtää, että esimerkiksi tappamiseen liittyvät kysymykset ovat vaikeita esittää. Välillä hän kuitenkin haluaisi kehottaa, että toimittaja menisi jo asiaan.

”Jotkut ovat liian hienotunteisia, toiset taas kysyvät liiankin suoraan. Suoruus ja avoimuus satuttavat vähemmän kuin välttely tai asian vierestä kysyminen”, Farcista vuonna 2005 paennut Forero sanoo.

Kolumbialaiset ja kansainväliset tiedotusvälineet löysivät Foreron kaksi vuotta sitten, kun hän alkoi työskennellä Agencia Colombiana para la Reintegración (ACR) -järjestössä. Järjestö sopeuttaa entisiä sissejä yhteiskuntaan ja välittää myös näiden haastatteluja toimittajille.

Kolumbian hallitus ja Farc allekirjoittivat viime marraskuussa rauhansopimuksen 52 sisällissotavuoden jälkeen. Maassa on sittemmin ravannut ulkomaisia toimittajia, ja tiheimmillään Foreroa on haastateltu useasti päivässä.

”Kävelin ystäväni kanssa kadulla,

kun haastatteluni näkyi monessa ruudussa lähes yhtä aikaa. Ystäväni kysyi, miten ihmeessä olen päätenyt kaikkialle.”

PARHAILLAAN KIINALAINEN China Global Television Network haastattelee Foreroa tämän työpaikalla pääkaupunki Bogotássa. Sympaattisen oloinen Forero kertoo elämästään rehellisesti ja analyttisesti, mikä vedonnee viestimiin. Hän vitsailee paljon.

”Suoruus ja avoimuus satuttavat vähemmän kuin välttely tai asian vierestä kysyminen.

”Mikä on Suomen pääkaupunki? Minulle tulee kylmä jo pelkästä nimestä”, hän sanoo kuullessaan seuraavan haastattelijan kotimaan.

Suomalastoimittajat eivät ole häntä haastatelleet, muita ex-sissejä kylläkin. Farcilla oli suurimmillaan 16000 taistelijaa, ja jäljellä olevien on määrä laskea aseensa toukokuun loppuun mennessä.

Forero arvostaa toimittajia, jotka ovat perehtyneet konfliktin historiaan ja maantieteeseen edes hiukan. Silloin Kolumbian nykyistä rauhansopimusta on helpompi ymmärtää.

Kuten sitä, että rauha ei riipu yksinomaan osapuolten tahdosta, hän sanoo.

”Konflikti on niin syvällä yhteiskunnan rakenteessa, että ihmisillä on siihen ristiriitainen suhde. Monet esimerkiksi vastustavat rauhansopimuksen yksityiskohtia, vaikka haluavatkin rauhaa.”

Ex-sissin mukaan moni Kolumbiaa kiertänyt ulkomaalaistoimittaja tekee maasta teräviä huomioita, mutta arkailee niiden julkaisemista jutuissaan. Havainnot liittyvät esimerkiksi eri alueiden eroihin. Forerosta liika varovaisuus on menetys journalismille.

Hän kokee, että jotkut toimittajat jahtaavat kysymyksillään Farcin ja armeijan vastakkainasettelua. Haastattelija näyttää esimerkiksi joskus pettyneeltä, kun Forero mainitsee armeijan sotilaan pelastaneen henkensä. Hänet oli tuolloin pidätetty, ja toinen sotilas aikoi tappaa hänet.

”Osa toimittajista tuntuu toivovan, että haukkuisin kaikkia sotilaita murhaajiksi. Mutta en myöskään voi sanoa, että kaikki sissit olisivat mahtavia.”

Kuvituskuva puistosta. Kolumbialaistoimittaja Michelle Begue haastatteli Boris Foreroa (oik.) pääkaupunki Bogotássa tammikuussa. Bruno Federico (vas.) kuvasi kiinalaiskanava CGTN:n jutun. Forero on Kolumbian haastatelluin ex-sissi.

Foreron mukaan toimittajat kativat tarinoista toivon merkkejä jopa maanisesti. Ikään kuin jutut haluttaisiin päättää sinfoniaorkesterin soittoon, hän kuvailee.

MARXILAINEN, talonpoikien vuonna 1964 perustama Farc (Fuerzas Armadas Revolucionarias de Colombia) ajoi alun perin maaoi-

keuksia. Se kutsui itseään kansan armeijaksi, hallitus puolestaan terroristijärjestöksi. Toimintaa on rahoitettu huumekaupalla, kiristyksellä ja sieppauksilla.

Vastaavasti viestimissä sissit nähtiin pitkään rikollisina ja terroristeina, lähes eläiminä. Vasta rauhanprosessin myötä Farcista on uutisoitu myös inhimillisemmin,

kerrottu esimerkiksi arjesta sissileireillä.

Foreron mukaan kolumbialaiset toimittajat tenttaavat häntä erityisesti sissien seurustelusta ja parisuhteista. Hänellä on 21-vuotias tytär, jonka hän sai Farc-aikaan. Suhteet ulkopuolisiin olivat kiellettyjä.

Forero kertoo, että oppi Farcissa

ennen kaikkea kunnioittamaan naisia. Näitä oli sisseistä runsas kolmannes. Raiskauksistakin on raportoitu, mutta kaikkiaan naisten asemaa Farcissa pidetään tasa-arvoisempana kuin Kolumbiassa yleensä.

"Tuntui aina juhlalliselta, kun leirillä oli nainen. Siellä paistoi toisenlainen valo,

99

18 sissivuotta. Boris Forero kertoo oppineensa Farcissa toveruutta, yhteistyötä, kuria ja määrätietoisuutta.

Osa toimittajista tuntuu toivovan, että haukkuisin kaikkia sotilaita murhaajiksi. Mutta en myöskään voi sanoa, että kaikki sissit olisivat mahtavia.

oli enemmän iloa ja sitkeyttä”, Forero sanoo.

Entä katuuko hän jotakin, mitä teki Farcissa? Foreron mukaan kysymys on toimittajille lähes pakomielle. Hän puhuisi mieluummin kriittisyydestä.

”Katumus on minulle uskonnollinen käsite, enkä ole kristitty. Mutta harjoitan itsekritiikkiä ja tunnustan, että aiheutin tuskaa ja tuotin kärsimystä ihmisille. Pyy-

dän sitä heiltä anteeksi.”

SOSIAALIPSYKOLOGIAA OPISKELLUT Forero käy työkseen puhumassa kokemuksistaan myös kouluissa ja yrityksissä.

Parhaat kysymykset tulevat lapsilta kouluvierailuilla, hän kertoo. Hänestä lapset menevät kauniisti suoraan asiaan. ”Miksi lähdit Farcista?” moni kysyy. Tai: ”Mitä varten lähdit Farcista?”

”Se on yksi parhaita.”

Mitä varten Forero sitten lähti?

Hän oli liittynyt Farcin 20-vuotiaana idealistina. Hän oli kommunistisen puolueen aktiivi ja uskoi, että vain aseellinen vallankumous johtaisi oikeudenmukaiseen yhteiskuntaan. Veri oli hinta, joka siitä oli maksettava.

Sitten kiinnijäänyt sissitoveri ilmoittoi Foreron, joka päätyi kolmeksi vuodeksi vankilaan. Sellissä

oli aikaa lukea: Forero ahmi marxilaista kirjallisuutta ja historiaa.

Hän alkoi epäillä vallankumousta.

”Mikään maailman vallankumouksista ei ollut kestänyt yhtä kauan. Ymmärsin, ettemme edenneet mihinkään.”

Forero palasi Farcin, mutta väsyi lopulta aseisiin. Hän pakeni eräänä aamuyönä siitakin huolimatta, että kiinnijääntä olisi tarkoittanut kuolemaa. Hän ilmoittautui ja luovutti aseensa viranomaisille, jolloin hän pääsi entisten sissien sopeuttamisohjelmaan.

”Lähdin, koska uskoin maahani ja muutoksiin ilman aseita. Toivon tarinani auttavan muita. Unelmoin maasta, johon mahtuu erilaisia näkemyksiä ilman riskiä tulla surmatuksi.”

BORIS FORERO uskoo, että toimittajan on mahdollista olla samaan aikaan eettinen mutta suora. Häneltä on kysytty esimerkiksi: onko sinulla Farcista tuskallista

Väkivalta varjostaa Kolumbian aluetoimittajia

Kaksi palkkamurhaajaa ampui päätoimittaja **Guillermo Canon** autoon, kun tämä lähti työpäivänsä päätteeksi kolumbialaislehti *El Espectadorin* toimituksesta. Oli vuosi 1986. Surmasta vastasi maailmankuulu huumeparoni **Pablo Escobar**, jonka mafia piinasi tuoloin Kolumbiaa.

Cano kirjoitti pontevasti huumekaupasta ja rikollisuudesta. Siksi Escobar suorastaan vainosi *El Espectadoria*: toimitukseen tehtiin myöhemmin pommi-isku, ja osa toimittajista työskenteli piiloista käsin.

”Se oli karmea aikakausi. Huumekartellit yrittivät päästä lehdestä eroon. Menetimme paljon ihmisiä, ja journalismia oli vaikea tehdä”, muistelee *El Espectadorin* nykyinen päätoimittaja **Fidel Cano**, tuolloin parikymppinen opiskelija.

Hän on surmatun Guillermo Canon veljenpoika. Canon tekstejä luetaan Kolumbiassa vieläkin, hän kertoo. Rohkea journalisti

ajoi 1980-luvulla sisällissotaan rauhaa, johon Kolumbia pyrkii nyt tosissaan. Myös Unescon sananvapauspalkinto kantaa Guillermo Canon nimeä.

”Canon kuvaukset rauhan esteistä vaikuttavat siltä kuin ne olisi kirjoitettu nyt. Hän taisteli journalismilla ja hengellään paremman maan puolesta. Kukaan ei uskonut, että hänet voitaisiin tappa.”

Monia kolumbialaisia harmittaa, että ulkomailla Kolumbia yhdistetään yhä Pablo Escobariin etenkin Netflix-sarja *Narcosin* myötä.

Toimittajiin kohdistuva väkivalta on rauhoittunut suurissa kaupungeissa, Fidel Cano sanoo puhelinhaastattelussa. Häntä itseään ei ole uhkailtu vuosikausiin. Sissijärjestö Farcin väistyminen on puolestaan helpottanut journalismia syrjäseuduilla, kuten läntisessä Chocóssa.

”Ennen tietyille alueille pääsi vain Farcin luvalla. Nyt pystymme tekemään syvempiä

ja rohkeampia juttuja. Pääsemme lähemmäs todellisuutta. On helpotus, kun iso aseellinen toimija lähtee.”

Toimittajat ilman rajoja -järjestö listaa silti Kolumbian läntisen pallonpuoliskon toiseksi vaarallisimmaksi maaksi journalistille Meksikon jälkeen. Pikkukaupungeissa ja syrjäseuduilla toimittajia vainoavat esimerkiksi puolisolitaalliset ryhmät, jotka ovat mukana huumekaupassa.

Vaarallisimpia jutunaiheita ovat huumekaupan lisäksi laitton kaivosteollisuus, salakuljetus ja korruptio, Cano kertoo. Eräs *El Espectadorin* avustaja sai hiljattain kaivosjuttuistaan niin paljon uhkauksia, että tämän oli muutettava pääkaupunki Bogotáan.

”Paikallisilla mafioilla on paljon valtaa. Ne eivät pidä siitä, että asioista puhutaan vapaasti. Joillakin alueilla journalismin tekeminen on lähes mahdotonta.”

Johanna Pohjola

muistoa, jonka haluaisit kertoa? Kysymismuoto antaa tilaa ja tunnustele haastateltavan valmiutta, hän perustelee.

Lapset kysyvät usein toimittajia suoremmin, onko Forero tappanut ihmisiä. Kuinka monta?

Forerolla on tapana vastata, että taistelussa keskitytään pysymään hengissä. Hänen oli yleensä mahdollon tietää, haavoittuiko vai kuoli vastapuoli. Vain elokuvissa jäädään hitaasti katsomaan, kun toinen kuolee, hän perustelee.

Sitten hän lisää, että tappaminen ei ole mukava taakka. Sellainen jättää sydämessä loppuelämän ajan.

Forerosta haastatteluissa on raskainta, että ne tuovat esiin muistoja ja tunteita menneisyydestä. Vaarana on myös, että ego paisuu.

”Sitä saattaa yhtäkkiä luulla olevansa **Brad Pitt**. Vahdin egoani ja teen mahdollisimman tavallisia asioita. Kävelen, matkustan bussilla ja käyn ravintolassa syömässä.” ●

Töissä. Forero kertoo tarinaansa Michelle Beguelle. Lisäksi mies auttaa työkseen muita ex-sissejä. ”Vaikeinta on ollut löytää uusi identiteetti ja antaa itselleni anteeksi, että nuoruuteni kului vuorilla.”

OMAKUVA

MAIJA KARALA

● 29-vuotias helsinkiläinen kuvittaja ja toimittaja.

● Kuvituksia Helsingin Sanomiin, Tiedelehteen, Sieppoon, oppikirjoihin.

● Harrastaa eläinten pääkallojen keräilyä.

● Karalan töitä löytää runsaasti myös verkko-yhteisö DeviantArtista. Karalan nimimerkki on Eurwentala.

Tiedettä ja mielikuvitusta

Maija Karala kuvittaa mahdollisimman todellisia maailmoja.

MANU HAAPALAINEN, TEKSTI • MAIJA KARALA, KUVITUS

Helsingin Viikissä asuva kuvittaja-toimittaja **Maija Karala** kiinnostui dinosaurusten maailmasta jo pienenä, kuten moni muukin lapsi, mutta hänen kiinnostuksensa ei koskaan hiipunut. Yliopisto-opiskelujensa alkupuolella hän ”hurahti ihan kunolla” paleotaiteen tekemiseen.

”Lähtökohta on fossiili. Tieteellisen kirjallisuuden, tutkimuksen ja oman mielikuvituksen yhdistelmänä kuvaan, miltä eläin olisi voinut näyttää, ja sijoitan sen maailmaan, jollaisessa se olisi oikeasti voinut elää.”

Jo lukioaikana hän piirteli usein fantasia-aiheita, kuten lohikäärmeitä. Hän oli jo opiskelemassa biologiksi, tähtäimessään oli ura alan tutkijana, mutta alkoi kaivata kompromissia.

”Halusin käyttää sekä hankki-

maani ymmärrystä биологиasta että mielikuvitustani.”

Ajatus tutkijanurasta tuntui rasakalta. Hän alkoi kirjoittaa ensin blogiaan *Erään planeetan ihmeitä*, sitten juttuja lehtiin. Pian hän päätyi hankkimaan elantonsa tiedetoimittajana.

”Ihan mieletön, täysin kokonainen eläinfossiili.

Hieman sattumalta Karala pääsi kuvittamaan artikkelin ja siitä lähtien tilauksia on sadellut. Viimeksi kuluneiden parin vuoden ajan hän on ollut päätoiminen kuvittaja ja sivutoiminen kirjoittaja.

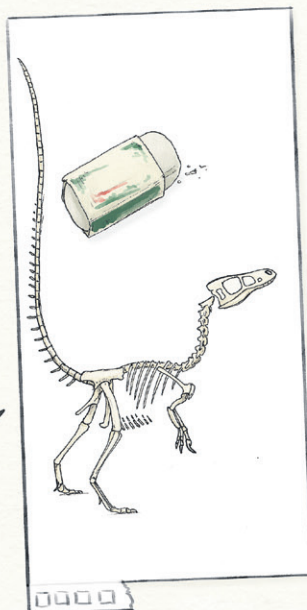
KARALA ON erikoistunut paleontologiisiin, mutta myös muihin luon-

nontieteellisiin kuvituksiin. Tällä hetkellä leivän tuovat oppikirjojen kuvitukset opetushallitukselle ja Otavalle, lehtityöt *Helsingin Sanomille* ja *Tiede-lehdelle*, *Uudenkaupungin Sanomien* luontopalsta sekä Luontoliiton julkaiseman lastenlehti *Siepon* kuvitukset.

Journalistille Karala piirsi itsensä tekemässä kiinalaiseen, 120 miljoonan vuoden takaiseen Jehol Biotan ekosysteemiin sijoittuvaa kuvitusta. Kuvan dinosaurus on *Sinosauropteryx*.

”Se oli ensimmäinen höyhenpeitteen kanssa löydetty dinosaur, joka ei ollut lintu”, Karala innostuu.

”Ihan mieletön, täysin kokonainen eläinfossiili, lempieläimeni. Fossiilin vatsa oli täynnä pienen nisäkkään luita, joten sen tiedetään olleen pienikokoinen petoeläin. Myös höyhenpeitteen väri pystytään nykyisin määrittämään.” ●

Valemediasta tuli leimakirves

ESSEE

○ PONTUS PUROKURU
JA ANTTI RONKAINEN
pontus.purokuru@gmail.com
antti.ronkainen@helsinki.fi
PONTUS PUROKURU ON
TOIMITTAJA, TIETOKIRJAILIJA JA
KANSAN UUTISTEN BLOGGAAJA.
ANTTI RONKAINEN TYÖSKENTELEE
HELSINGIN YLIOPISTOSSA
POLIITTISEN TALOUDEN
TUTKIJANA.

Journalismin täytyy auttaa ymmärtämään, miten faktat tuotetaan ja miten ne muuttuvat poliittisiksi toimenpiteiksi, kirjoittavat Pontus Purokuru ja Antti Ronkainen.

Kun Suomi 3. huhtikuuta palautti turvapaikanhakijoita väkisin Afganistanin Kabuliin, mielenosoittajat viestivät, että palautettavien mukana on raskaana oleva nainen ja alaikäisiä lapsia.

Poliisi kumosi tiedot, mutta jätti aluksi kertomatta, että nainen ja lapset otettiin kyllä säilöön palautusta varten. Viime hetkellä poliisi kuitenkin vapautti perheen, koska käännytyspäättös ei ollut lainvoimainen.

Poliisi tiedotti myös, että mielenosoittajat olisivat ”tunkeutuneet” sisäministeriöön. Lisäksi poliisi kiisti mielenosoittajien tiedot siitä, että palautettavia olisi estetty tapaamasta asiamiehiään.

Molemmat poliisin väitteistä osoitettiin kyseenalaisiksi. Sisäministeriö itse kumosi puheet tunkeutumisesta, ja afgaaniperheen tytär vahvasti avustajalleen **Marjaana Toiviaiselle** Kabulista WhatsApp-keskustelussa, että poliisi oli estänyt heidän tapaamisensa.

Mediassa tapahtumista meni läpi poliisin versio. Esimerkiksi *Helsingin Sanomat* (5. huhtikuuta) keskittyi analyysissaan mielenosoittajien ”tunnekuuhuun” ja heitä tukeneiden henkilöiden virheisiin.

MITÄ TEKEMISTÄ pakkopalautuskeskustelulla on valemedian ja totuudenjälkeisyyden kanssa?

Valheiden paljastaminen on journalismin ytimessä. ”Valemediasta” ja ”totuudenjälkeisyydestä” on kuitenkin tullut vähitellen leimakirveitä, joita sekä poliitikot että toimittajat käyttävät epämiellyttäväksi koettua kritiikkiä vastaan.

Aluksi valemedioiksi kutsuttiin *MV-lehden* kaltaisia sivustoja. Termi kuvaa niitä hyvin, koska ne tyypillisesti keksivät, varastavat ja vääristelevät julkaisemiaan ”uutisia”.

Myöhemmin valemedioiksi on alettu kutsua myös esimerkiksi ääri-islamistisia ja Venäjä-myönteisiä medioita.

Yhdysvalloissa huoli vaalihakkeroinnista sekä **Donald Trumpin** ja **Vladimir Putinin** kytköksistä on johtanut

KUVA: LIISA HUIMA

siihen, että Russia Today -kanava on nimetty valemediaksi. RT on Venäjän hallinnon rahoittama media, joka lähettää myös suoraa propagandaa. Jos kuitenkin leimaamme sen yksiselitteisesti valemediaksi, meidän täytyy harkita uudestaan suhtautuminen myös muihin medioihin, jotka välittävät valtiojohdon ja viranomaisten näkemyksiä kriittikötömästi.

TOIMITTAJAT KÄYTTÄVÄT valemedian ja totuudenjälkeisyyden käsitteitä epämääräisesti. Hankalaksi koetut poliittiset näkemykset saatetaan yhdistää valemediaan, kuten *The Washington Post* teki marraskuussa näyttävässä valemedia-artikkelissaan. Juttu perustui osittain PropOrNot-ryhmän tekemään valemedialistaan. Se sisältää muun muassa Wikileaksin, mustien aktivistien verkkomedian sekä Yhdysvaltain ulkopoliittikaan kriittisesti suhtautuvia sivustoja.

Kun toimittajat **Jussi Eronen** ja **Salla Vuorikoski** arvostelivat pääministeri **Juha Sipilän** (kesk.) sekaantumista Ylen päätöksentekoon ja *Suomen Kuvalehti* toi asian julkisuuteen, Ylen uutis- ja ajankohtaistoiminnan vastaava päätoimittaja **Atte Jääskeläinen** kertoi olevansa ”postfaktuaalisen mediakohun kohteena” (Yle Uutiset 8. maaliskuuta).

Muina esimerkkeinä totuuden jälkeisyydestä Jääskeläinen pitää Trumpin vaalivoittoa ja Brexitia. Päätoimittaja rinnasti Yle-kritiikin kupliin, hölynpölyyn, vihapuheeseen ja manipulaatioon.

Tällainen leimojen heittäminen ei ole kovin kaukana Trumpista, joka on kutsunut kiusallisia kysymyksiä esittävää CNN-kanavaa ”Clinton News Networkiksi” ja kuitannut hänen politiikkansa arvostelevat lehdet valemedioiksi. Myös kriittinen journalismi on vaarassa leimautua totuudenjälkeisyydeksi.

KESKUSTELU VALEMEDIOISTA voi estää meitä näkemästä, kuinka voimakkaasti media vaikuttaa poliittisen keskustelun kysymyksenasetteluun.

Esimerkki: Suomen talouspolitiikkaa

Toimittajat käyttävät valemedian ja totuudenjälkeisyyden käsitteitä epämääräisesti. Hankalaksi koetut poliittiset näkemykset saatetaan yhdistää valemediaan.

ohjaa kaksi käsitettä ja niihin liitettyä lukua. Ensimmäinen on ”kestävyysvaje” ja toinen on ”Suomen kilpailukyvyyn rapautuminen”. Luvut ovat esimerkkejä vaikuttamisesta, jossa medialla on ollut keskeinen rooli.

Kestävyysvaje on epämääräinen käsite, josta on erisuuruisia laskelmia. Silti media nosti vuoden 2015 eduskuntavaalien alla vaalitenttien pohjaksi valtiovarainministeriön virkamiesraportin, jossa kestävyysvajeen suuruudeksi arvioitiin 10 miljardia euroa.

Nostamalla ministeriön arvion todellisuudeksi laskelmaksi Suomen taloudesta toimittajat antoivat virkamiesten määritellä talouspolitiikan kehitykset.

Toinen esimerkki koskee Suomen kilpailukykyä. Neuvotteluja yhteiskunta- ja kilpailukykysovimuksesta on käyty oletuksella, että Suomen kilpailukyky on heikentynyt 10–15 prosenttia suhteessa keskeisiin kilpailijamaihin.

Arvio perustuu Suomen Pankin laskelmiin Suomen yksikkötyökustannusten kehityksestä. Yksikkötyökustannukset on palkkojen ja tuottavuuden kehityksen suhdetta kuvaava indeksi, jossa aikarajaus mahdollistaa tarkoitushakuisen luennan.

Indeksilukujen perusteella ei kuitenkaan voida tehdä kilpailukyvyistä minikäänlaisia tasovertailua, vaan ainoastaan päätelmiä kilpailukyvyyn muutoksen voimakkuudesta. Vientiteollisuuden kus-

tannuskilpailukyvyyn tasoa vertailtaessa Suomi on kilpailukykyisempi kuin Saksa.

Työmarkkinajärjestöt, poliitikot ja virkamiehet keskustelevat siis kilpailukyvyistä oletuksella, jonka mukaan kustannuskilpailukyvyyn suhteelliset muutokset ovat kilpailukyvyyn kannalta merkittävämpiä kuin niiden tosiasiallinen taso. Toimittajat eivät juuri ole kyseenalaistaneet tätä oletusta.

MEDIAN HUOLI totuudenjälkeisyydestä on yksipuolista. Yhteiskunnan hallinnointi muuttuu koko ajan teknisemmäksi ja byrokraattisemmaksi. Tieteellisyydellä ja laillisuudella on siinä keskeinen rooli.

Kehitys tiivistyy Suomen Pankin johtajan **Erkki Liikasen** lausahduksessa. Hänen mukaansa politiikan piiriin eivät kuulu ”talouden faktat”. Vaaleissa ratkaistaan vain se, mihin tärkeysjärjestykseen asiat laitetaan (Yle Uutiset 17. helmikuuta 2014).

Siksi pelkkä faktantarkistus ei riitä. Journalismiin täytyy auttaa ymmärtämään myös, miten faktat tuotetaan ja miten ne muuttuvat poliittisiksi toimenpiteiksi. ●

Ny i branschen. Tom Simola lämnar jobbet som stadsdirektör i Raseborg för att bli vd på Förlags ab Sydvästkusten. "Det här blir inget kort inhopp. Även om vi snabbt ska börja ändra saker och ting finns det utmaningar för många många år."

Hela havet stormar på vd-stolarna

LINA LAURENT, TEXT • KARL VILHJÄLMSSON, FOTO

Nya strategier, nya målsättningar och framför allt tillväxt. De finlandssvenska mediehusens nya verkställande direktörer vill sätta fart på branschen.

Under våren blev det klart att **Svante Wahlbeck** går från HSS Media till KSF Media. Raseborgs stadsdirektör **Tom Simola** rekryterades till vd för Förlags Ab Sydvästkusten, som bland annat ger ut *Åbo Underrättelser* och *Pargas Kungörelser*. I Österbotten håller MittMedias förra vd **Thomas Peterssohn** i trådarna tills HSS Media hittar en ny vd.

Vad är på gång och hur ser de nya direktörerna på sina bolag?

Vi börjar i Ekenäs där Tom Simola tar emot i stadshuset vid Rådhus-torget. När intervjun görs är det exakt två veckor tills han ska börja på sitt nya jobb i Åbo.

Utnämningen av Simola väckte en hel del diskussion, både i Raseborg där Simola jobbat knappt två år och på *Åbo Underrättelser* där samhällsreportern **Dan Lolax** beskrev utnämningen som "ytterst problematisk" (Svenska Yle, 24.3.2017).

I GRUNDEN handlar problematiken om kopplingen mellan ÅU som övervakare av den politiska makten och Simola som beredare för den politiska makten. Simola var i flera års tid kommundirektör i Kimito och senare på Kimitoön som hör till ÅU:s främsta bevakningsområden. Simola själv förstår inte alls kritiken.

"Varför skulle jag ha en agenda i

någon fråga överhuvudtaget?"

Simola har också varit kritisk mot ÅU:s rapportering. Till exempel den 5 november i fjol skrev Simola på sin Facebooksida:

"Det är inte ovanligt att artiklar i *Åbo Underrättelser* innehåller sakfel. I dag framför ÅU på första sidan direkt lögn (...). Jag undrar nog vad ÅU har för agenda? Hååå och suck!"

Uppdateringen kom samma dag som ÅU publicerat en uppföljande artikel om fallet där sex anställda vid Raseborgs byggnadstillsyn anmält två fullmäktigeledamöter samt Simola för trakasserier (se bl.a. Svenska Yle 28.9.2016).

I ÅU:s artikel gav Simola sin syn på saken, det blev också klart att

Vi ska vara bäst i klassen och mäta oss mot våra kolleger.

Svante Wahlbeck,
vd på KSF media

”Det är något man försökt använda som en bortförklaring till ett dåligt resultat. Jag tycker man ska ta ansvar för sitt resultat och inte skylla på en dålig marknadssituation, Google eller på Yle. Det är säkert något fel i ens egen produkt om ingen vill ha den.”

Hur ska då det finlandssvenska mediefältet se ut i framtiden? Wahlbeck hoppas på betydligt mer samarbete och han frågar sig om det är ändamålsenligt med tre små mediebolag på svenska i Finland där alla har egen kundtjänst, prenumerationsförsäljning och annonsproduktion.

”Jag hoppas jag kan dra mitt strå till stacken och moderera ett djupare samarbete. Vi ska titta på vad vi kan göra tillsammans och göra det företagsmässigt kallt, utan att blanda in känslor, regionalpolitik eller journalistik.” ●

FÖR ARTIKELN HAR OCKSÅ HARRY SERLO, AVGÅENDE VD PÅ FÖRLAGS AB SYDVÄSTKUSTEN OCH FÖRETAGETS STYRELSEORDFÖRANDE LASSE SVENS INTERVJUATS. ÄVEN MARKO JOAS, PROFESSOR I OFFENTLIG FÖRVALTNING VID ÅBO AKADEMI HAR KONSULTERATS.

arbetarskyddschefen inte kommit fram till att Simola skulle ha betett sig osakligt på det fullmäktigemöte som anmälan gällde.

Simola går inte in på vilka sakfel ÅU publicerat. Han konstaterar att han har en stark känsla för rättvisa och tycker att man i tidningen ”kan påstå vad som helst om man har belägg för det”.

SIMOLA BYTER en kommun med 1900 anställda till ett medieföretag med 29 anställda. Varför?

”Jag har jobbat 16 år i det kommunala och tycker att jag har lärt mig det jag kan lära mig. Det är inte alltid man får den här möjligheten i livet.”

Simola beskriver mediebranschen som jätteintressant och han ser fram emot att få vara med om den ”explosionsartade” utveckling som branschen står inför. Han tror starkt på bolagets två huvudvarumärken: *Åbo Underrättelser* och *Pargas Kungörelser* och han talar om att skapa tillväxt.

Hur ska det ske?

”Genom att ha så intressanta produkter att man varje dag vill läsa våra tidningar, både på nätet och på pappret. Jag tror det finns en hel del vi kan göra annorlunda i framtiden med nya sätt att jobba och genom ny aktivitet.”

Simola kastar också fram en tanke om att det för läsaren inte ska spela någon roll vem som är ägaren så länge slutprodukten håller en hög kvalitet.

”I dag har KSF vissa tidningar, HSS vissa tidningar och finskspråkiga mediehus vissa tidningar. Vad är det som säger att det alltid ska vara så?”

Något förtydligande vägrar Simola ge eftersom allt fortfarande är öppet när det gäller bolagets strategi. Arbetet med den ska köra igång omedelbart för att kunna presenteras på hösten. Före det vill Simola föra enskilda samtal med alla i personalen och att lära sig mer om bolaget.

PÅ MANNERHEIMVÄGEN 18 i Helsingfors sitter Svante Wahlbeck i en opersonlig glaskub med tommar bokhyllor. Skrivbordet är nästan

tomt. Framme ligger en bärbar dator och två böcker om ledarskap.

Förväntningarna på Wahlbeck är höga. Under de tio senaste åren har det anrika tidningshusets förlust gått från 4 miljoner euro till knappt 8 miljoner euro (2016). Detta trots diverse olika räddningsförsök av tre olika verkställande direktörer.

Det primära ekonomiska målet i dag är att kraftigt minska förlusten och att bromsa upplagetappet. År 2017 bolaget ska inte göra mer förlust än fem miljoner euro, men Wahlbeck vill mer än så.

”Vi ska vara bäst i klassen och mäta oss mot våra kolleger.”

I en intervju för *Hbl* sade Wahlbeck att han vill göra KSF Media till ett framgångsrikt företag igen. Hur ska det lyckas?

”Vi måste tro på oss själva, på vad vi gör och få läsarna och annonsörerna att tro på oss.”

Wahlbeck, som beskriver sig som otålig, har tillsammans med ledningsgruppen redan satt igång arbetet med en ny strategi. Bland annat vill Wahlbeck granska affärsmodellen för webben.

”I dag kommer man gratis åt en stor del av det vi producerar bara genom att registrera sig. En sådan modell ger inte så mycket intäkter.”

På att-göra-listan finns också en genomgång av ledningsstrukturen, produktpaletten, titlarna och deras förhållande till gruppen.

”Hur mycket är styrt från KSF Medias sida och hur mycket får eller bör man ta ansvar för lokalt?”

Det finns ändå en sak som är viktigare än det andra, det Svante Wahlbeck kallar sitt ”mantra”, att i mycket högre grad lyssna på läsarna och fråga vad de förväntar sig.

”Kunden har rätt också inom mediebranschen. Alla behöver förstå att det är någon som ska betala vår lön och de pengarna kommer från våra läsare och annonsörer.”

Wahlbeck hittar många likheter mellan KSF Media i dag och det HSS Media han blev in på 2015. Många har ändå påpekat att marknaderna i Österbotten och i Södra Finland är olika och att samma recept inte fungerar överallt.

TOM SIMOLA, 48 ÅR

- Utbildning: jur.kand. från Turun yliopisto 1993.
- Jobb: Vd för Förlags Ab Sydvästskusten från och med 1 maj 2017.
- Hobbyer: Fotboll – spelar ”gubbfotboll” och är lagledare för Kimito Sportförenings B-juniorer.
- Övrigt: Frimurare sedan 10 år tillbaka. ”Det är en social grej. Jag har aldrig reflekterat över det (att enbart män kan vara medlemmar). Det är bra att det finns vissa saker som har traditioner, allt behöver inte bli hypermodernt”.

SE EN LÄNGRE INTERVJU MED SVANTE WAHLBECK I JOURNALISTEN 3/2015 DÄR WAHLBECK PRESENTERAS SOM NYTILLTRÄDD VD FÖR HSS MEDIA.

MAGNUS LONDEN • magnus.londen@gmail.com SKRIBENTEN ÄR FRILANSJOURNALIST OCH FÖRFATTARE FRÅN HELSINGFORS.

Att lita på sin tidning

I Lina Laurents artikel på föregående uppslag sågs mycket intressant.

Det antyds (och det antyds blott) till exempel att allt från mera samarbete (vilket är välkommet) till en större omorganisering till en fusion av de finlandssvenska tidningshusen – möjligtvis – står på agendan.

Det är alltså synnerligen spännande tider.

Men ännu intressantare är det som inte sägs.

RASEBORGS TIDIGARE stadsdirektör **Tom Simola** tar som bekant i dagarna över på Förlags Ab Sydvästkusten. Då är det minst sagt uppseendeväckande att en så erfaren samhällsreporter som *Åbo Underrättelsers* **Dan Lolax** reagerar så här:

”Jag tror att förtroendet kan få sig en törn av den här utnämningen.” (YLE 24.3.2017)

Orsaken Lolax uppger är att Simola, som tidigare varit kommundirektör på Kimito, varit kritisk gentemot ÅU:s bevakning. Lolax menar också att en tidigare kommundirektör har så många tentakler ute i ett lokalsamhälle – där han fortfarande bor – att allt som ÅU nu gör kommer att speglas mot denna koppling.

Visst, det finns en överdrift i det påståendet, men det finns också allvarlig substans.

Nåväl. Nu gavs då Simola möj-

lighet att bemöta kritiken och inge förtroende. Men istället blev det så här:

”Varför skulle jag ha en agenda i någon fråga överhuvudtaget?”

THAT’S IT. Han konstaterar visserligen också att han har en stark känsla för rättvisa och att man kan publicera vad som helst så länge man har belägg för det. Men han tar sig inte besväret att vare sig bemöta kritiken på allvar eller tala för journalistisk integritet.

”Det finns en annan sak som måste bestå om tidningen ska bestå: trovärdigheten.

Nu kan man förstås tycka att journalistisk integritet inte måste vara det som en VD brinner för allra mest. Det finns ju chefredaktörer för sänt.

Eller finns det?

På ÅU kommer chefredaktören nämligen nu att rapportera till VD:n som också är ansvarig utgivare, vilket med all logik ökar risken för att det är VD:n som i sista hand kan styra det journalistiska.

Jag vet. En handfull finlands-svenska mediechefer och sty-

relsemedlemmar suckar frustrerande åt detta resonemang. Det tycker det är gammalmodigt. Att tiderna har förändrats. Att växa upp och se realiteterna, liksom.

Men det är just realiteterna som är poängen här. Om betalande kunder inte har förtroende för en produkt blir det problem.

Det var visst ett anrikt jeansmärke som i föränderliga tider på 1980-talet körde på sloganen ”Quality never goes out of style”. Samma kunde sägas om lokaljournalistiken idag. Och för mig betyder ”kvalitet” proffsig, oberoende och relevant journalistik.

Det är förstås inte så att en läsare dagligen reflekterar över om en tidning är ”oberoende” eller inte. Det är snarare en känsla, en uppfattning, om att man kan lita på sin lokalblaska.

Och den uppfattningen – den känslan – är värd mycket stål.

I DESSA TIDER av dyra mediekon-sulter ska jag komma med ett gratisråd till Förlags Ab Sydvästkusten, och det kommer både från hjärtat och förnuftet:

Tänk om angående integriteten, och utse bums en oberoende journalistisk chefredaktör.

För en sak är vi ändå alla överens om: utmaningar finns det gott om.

Men det finns en annan sak som måste bestå om tidningen ska bestå: trovärdigheten.

MEDIAL RÄKNENISSE SÖKES

På HSS Media har rekryteringen efter en ny vd nyligen inletts. I processen används en rekryteringsbyrå men bolaget publicerar också en offentlig platsannons.

”Det är ganska naturligt eftersom vi har egna annonsorgan”, säger styrelseordförande **Henry Backlund**.

Hurdan vd letar ni efter?

”Vi söker det traditionella: en viss kunskap om ekonomi men också någon som ser digitala lösningar och klarar av att på ett vettigt sätt arbeta med de förändringar som mediebranschen i dag upplever.”

Tf vd **Thomas Peterssohn** har ett kontrakt på tre månader med möjlighet till förlängning. Målet är ord att hitta en ny vd till hösten och han har själv varit tydlig med att han inte är tillgänglig för en fortsättning.

Peterssohn, som tidigare lett den svenska mediekoncernen MittMedia säger att HSS Media är ett spännande företag med en stark framtidstro.

”HSS Media måste genomgå samma förändringsarbete som alla tidningskoncerner i Norden måste genomgå. Även de mediehus som kommit längst i den digitala omställningen har 90 procent av resan kvar.”

FRÅN FACKLIGT håll överläter man rekryteringen av vd helt och hållet till styrelsen och ägarerna, men det finns ändå en önskan om att personen ska vara insatt i villkoren för journalistiskt arbete.

”Förre vd:n hade en inkörningsperiod innan han insåg att mediebranschen inte fungerar som ett industribolag”, säger **Petter Granroth**, huvudförtroendeman för journalisterna på HSS Media.

Svante Wahlbeck beskrivs som en vd med väldigt noggrann koll på siffror. Granroth sticker inte under stol med att Wahlbeck lyckades vända HSS Medias ekonomi från minus till plus.

”Men bakom den ekonomiska vändningen ligger det hårt arbete med minskad bemanning. Det tär på krafterna att hålla igång den traditionella utgivningen, samtidigt som man ständigt utvecklar nya grenar. Vi hoppas att den nya vd:n ser personen som en resurs.”

**Lina Laurent
Johan Svenlin**

etiikka

Vastine vai mielipidekirjoitus?

JANNE SALOMAA, TEKSTI • ANNA-KAISA JORMANAINEN, KUVITUS

Vastine on poikkeus päätoimittajan oikeuteen päättää julkaisun sisällöstä.

Tässä lehdessä julkaistaan oikaisu koskien edellisessä *Journalistissa* julkaistua *Väärin tutkittu* -juttua. Oikaisussa kerrotaan, että *Helsingin Sanomat* julkaisi lääkärijuttusarjaansa koskevia mielipidekirjoituksia – ei vastineita.

Arkipuheessa vastine ymmärretään usein puheenvuoroksi, joka kommentoi aiemmin julkaistua juttua. Se on kuitenkin myös juridinen termi.

”Tärkein ero on, että Journalistin ohjeet antavat oikeuden omaan kannanottoon myös organisaatioille.

Elina Grundström, puheenjohtaja, JSN

Sananvapauslain mukaan ”yksityisellä henkilöllä, jolla on perusteltu syy katsoa aikakautisessa julkaisussa, verkkojulkaisussa tai niihin rinnastettavassa, toistuvasti lähetettävässä ohjelmassa esitetyn viestin loukkaavan itseään, on oikeus saada vastine julkaistuksi samassa julkaisussa tai ohjelmassa”.

Vastine on siis oikaisun tapaan poikkeus päätoimittajan oikeuteen päättää julkaisun sisällöstä.

Lain mukaan vastaavan toimittajan on julkaistava vastine ”ilman aiheutonta viivytystä asianmukaisessa laajuudessa ja samankaltaisella tavalla kuin vastinevaatimuksen perusteena oleva viesti”.

Myös *Journalistin ohjeissa* puhuttiin aiemmin vastineista. Vuonna 2005 termiksi vaihdettiin ”oma kannanotto”. Se pitää julkaista, jos erittäin kielteisen julkisuuden kohteeksi joutunutta tahoa ei ole kuultu jutussa samanaikaisesti eikä jälkikäteen.

”Laissa ja *Journalistin ohjeissa* kyse on pitkälti samasta asiasta. Tärkein ero on, että *Journalistin ohjeet* antavat oikeuden omaan kannanottoon myös organisaatioille. Lainmukainen vastineoikeus on vain yksittäisillä ihmisillä”, sanoo Julkisen sanan neuvoston puheenjohtaja **Elina Grundström**.

TIEDOSTUSVÄLINEET NOUDATTAVAT hyvin oikeutta omaan kannanottoon. Viestintäoikeuden professori **Päivi Korpisaari** ei muista, että vastineoikeudesta olisi nostettu yhtään kannetta. JSN:ä asia työllistää harvoin.

”Yleensä lehdet julkaisevat omat kannanotot asiallisesti. Enemmän ongelmia on samanaikaisessa kuulemisessa. Julkisuus voi olla niin kielteistä, ettei pelkkä kannanoton julkaisu jälkikäteen riitä, vaan kohdetta olisi pitänyt kuulla samanaikaisesti”, Grundström sanoo.

Journalistin ohjeiden mukaan jälkikäteen kuuleminen voidaan

hoitaa myös haastatteleamalla kritiikin kohdetta jatkojutussa. Tämä on usein paras vaihtoehto.

Joskus vastineoikeus voi syntyä, vaikka kohdetta olisi kuultu.

”Jos lopullinen juttu on hyvin erilainen kuin henkilö on haastattelussa tiennyt, voi olla perusteltua julkaista vastine. Vastineen on tuotava kuitenkin olennaisesti uutta tietoa”, Korpisaari sanoo.

Grundström korostaa, että julkisuuden pitää olla erittäin kielteistä, jotta oikeus omaan kannanottoon syntyy. Kritiikin pitää kohdistua suoraan johonkin henkilöön tai organisaatioon.

”JSN:lle tulee säännöllisesti kanteluita julkaisemattomista mielipidekirjoituksista, joissa kantelija on kokenut aiheen hyvin läheiseksi. Nämä kantelut yleensä karsitaan, eivätkä ne edes päädy neuvostoon”, Grundström sanoo.

Journalistin ohjeet 21 ja 22

JO 22: Ellei samanaikainen kuuleminen ole mahdollista, voi erittäin kielteisen julkisuuden kohteeksi joutunutta olla tarpeen kuulla jälkeenpäin. Jos näin ei tehdä, hyvään tapaan kuuluu julkaista hänen oma kannanottonsa.

JO 23: Kannanotto on puheenvuoro, joka on syytä julkaista mahdollisimman nopeasti ilman sen yhteyteen liitettyjä asiattomia lisäyksiä.

KATSO MYÖS: SANANVAPAUSLAKI §8 JA §9.

JOURNALISTIN OHJEET tai laki eivät ota kantaa, kuinka pitkä oma kannanotto saa olla.

”Ei ole kuitenkaan perusteltua, että lyhyeen uutiseen saisi vastata parin sivun kannanotolla”, Grundström sanoo.

Vastineita julkaistaan sekä mielipidesivuilla että toimituksellisen aineiston seassa. Tähänkään ei ole virallisesta ohjetta. Korpisaaren mielestä vastineet olisi hyvä erottaa tavallista mielipidekirjoituksista esimerkiksi otsikossa. Joskus näin tehdäänkin.

”Tällöin lukijoille käy selväksi, että kirjoitus julkaistaan vastineoikeuden perusteella.” ●

● TÄLLÄ PALSTALLA JOURNALISTI KÄSITTELEE JOURNALISTIN OHJEITA, JOTKA OVAT AJANKOHTAISIA TAI MUUTEN KIINNOSTAVIA.

anna hyvän kiertää

Kutsumustöissä. Kirsi Rostamon päätyö on johtaa valtakunnallisen Radio Dein toimintaa. "Teen kuitenkin viikoittain haastattelun, jotta pysyn kiinni toimittajien arjen haasteissa."

KIRSI ROSTAMO, 57

● Radio Dein perustaja, päätoimittaja ja toimitusjohtaja vuodesta 1997.

● Aiemmin atk-suunnittelija Finnpapilla, markkinointipäällikkö Rolate Electronics Oy:llä, toimitusjohtaja Rolate Oy:llä. 1990-luvulla toimittajan töitä.

● Saanut Kirkon tiedonvälityspalkinnon ja Yhdysvaltojen National Religious Broadcasters Individual Achievement -palkinnon.

● TÄLLÄ PALSTALLA JOURNALISTI PYYTÄÄ ILMIAANTAMAAN LOISTAVIA ALAN TUOTOKSIA. VIESTIÄ VIE SEURAAVAKSI ETEENPÄIN SE, JONKA TYÖ ESITELLÄÄN PALSTALLA.

WILHELM KVISTIN
VALINTA

Hbl:n musiikkitoimittaja **Wilhelm Kvist** valitsi esiteltäväksi Radio Dein päätoimittajan **Kirsi Rostamon** sometyön kanavan kuuntelijoiden parissa.

"Olen tiennyt Kirsi Rostamon olevan osaava ja aikaansaava, mutta erityistä kunnioitusta hän on viime aikoina herättänyt kommunikoinnillaan sosiaalisessa mediassa. Rostamo osoittaa harvinaista kärsivällisyyttä toisinajattelijoiden suhteen, ja arvostan tätä erityisesti, kun yhteiskuntakeskustelu on monissa asioissa niin polarisoitunut.

Kun *Helsingin Sanomat* halusi taannoin sulkea Radio Dein 200 000 kuuntelijaa samaan kristilliseen kuplaan, ajattelin, että Rostamo itse asiassa rikoo näitä kuplia törmäyttämällä eri lailla ajattelevia ihmisiä keskenään."

Kohti keskustelua

NINA ERHO, TEKSTI • KAI WIDELL, KUVA

"Radio Dei on suuri tehtäväni ja kutsumukseni. Perustin sen, kun olin itse löytänyt elämäni voimaa uskosta ja halusin auttaa muita", sanoo marraskuussa kaksikymmentä vuotta täyttävän kanavan päätoimittaja **Kirsi Rostamo**.

"Kanavan ydinsanoja ovat toivo, yhteys ja evankeliumi. Yhteys on käytännössä esimerkiksi sitä, että ohjelmia tehdään yhteistyössä noin kahdeksankymmenen kristillisen yhteisön kanssa. Kanavan Facebookissa juontajat keskustelevat kuuntelijoiden kanssa. Omassa profiilissani esitän samoja mielipiteitä kuin *Päivän blogi* -ohjelmassa radiossa, jotta niistä voidaan keskustella.

En käy Facebook-keskusteluja siksi, että yritäisin muuttaa toisten mielipiteitä, koska ne eivät muutu, kuten eivät omanikaan. Tavoitteeni on kohtaaminen ja paremman keskustelun rakentaminen. Opin itsekin koko ajan siitä, miten seistä mielipiteensä takana loukkaamatta muita.

Hesarissa puhuttiin taannoin Radio Dein kristillisestä kuplasta, mutta 'kuplassamme'

on keskenään erilaisia ihmisiä ympäri maan. Välillä hämmentää se, miten vähän usko lopulta yhdistää ihmisiä eettisissä asioissa.

Värikkäimmät FB-keskusteluni olen käynyt **Donald Trumpista**, johon suhtaudun kriittisesti, mutta joka on toisille 'valittu'. Sukupuolineutraaliin avioliittoon en ole ottanut kantaa, jolloin sekä kannattajat että vastustajat ajattelevat, että olen väärällä puolella. Monesti asetun asioissa sen puolelle, jota haukutaan.

Välillä somessa tuntuu kuin kurkkisi ihmisten vessaan, jossa päästellään vihaa ja oksennusta. Kun se alkaa turhauttaa, käyn lepäämässä samoin ajattelevien seinillä tai suljen koneen. En loukkaannu, jos joku ajattelee minun olevan naiivi tai tyhmä esimerkiksi siksi, että puolustan pakolaisia. Siitä en pidä, että haukut kirjoitetaan someen sellaisenaan.

Facebookissa saan harvoin viestejä, että kiitos Kirsi näistä mielipiteistä, nyt vihdoinkin ymmärän. Toisenlaista palautetta tulee Radio Dein ohjelmista. Kun ihmiset kertovat kanavan olevan tärkeä, jaksan taas ja muistan, että antaessan aina saa."

Hienoa vaan ei helppoa

”Tällaisten hankkeiden parissa työskentely on toimittajan ammatin parhaita puolia. Silloin työ tuntuu sekä mielekkäältä että mielettömän hauskalta.”

Näin kirjoittaa Ylen tutkiva toimittaja **Minna Knus-Galán** kirjassaan *Tarkoin varjeltu – Vuosi Panama-papereiden parissa*. Kirja kertoo projektista, jossa 376 toimittajaa 80 maasta jalosti journalismia kaikkien aikojen suurimmasta tietovuodosta.

”Tietovuoto paljasti piilotalouden, jonka tuhoiset seuraukset koettelevat niin Afrikan köyhimpiä ihmisiä kuin länsimaiden kansalaisiakin.”

Kirja puhuu tutkivan journalismin puolesta mutta ei glorifioi sitä. Amatillisten tähtihetkien kääntöpuoli on, että salaisuuksien varjeleminen on raskasta, usein myös pelottavaa. Tietojen heinäsuovan seulominen vaatii valtavasti työtä ilman varmuutta hyödyistä. Poikkeuksellisten projektien soveltaminen mediatalon normaalikäytäntöihin ei ole helppoa.

Knus-Galánilla on kerrottavaan hyvä tarina, ja hän kertoo sen niin, että monessa kohtaa unohtaa lukevansa ammattikirjaa. Siksi *Tarkoin varjeltu* kannattaa tarttua myös sen, josta tuntuu, ettei arjen kiireessä saa mitään luettua.

Nina Erho

MINNA KNUS-GALÁN:
TARKOIN VARJELTU
– VUOSI PANAMA-
PAPEREIDEN PARISSA.
S&S 2017.

VESA HEIKKINEN vesa.pekka.heikkinen@luukku.com
KIRJOITTAJA ON SUOMEN KIELEN DOSENTTI JA TIETOKIRJAILIJA.

Onko aivan pakko?

Pakkoruotsi on taas otsikoissa. Mutta onko sen pakko olla siellä?

Kielikellossa kerrottiin 1994 sanoista, joita oli otettu uuteen *Perussanakirjaan*. Aineiston keruu sen edeltäjään *Nyky-suomen sanakirjaan* oli lopetettu jo 1930-luvun lopussa, ja *Perussanakirjaan* tuli 20000 sellaista sanaa, joita ei löydy ”Nykäristä”.

Yksi sanoista on pakkoruotsi. Sitä määritellään sanakirjassa näin: ”ruotsin kielestä pakollisena kouluaineena”. Selite on samanlainen myös *Perussanakirjan* seuraajassa *Kielitoimiston sanakirjassa*.

Näyttää siltä, että sanan on alkuaan ottanut käyttöön Suomalaisuuden liitto 1987. Liitto vaati jo tuolloin pakkoruotsista luopumista. Sen jälkeen sana on pysynyt tiukasti otsikoissa.

Pakkoruotsi-sanaa käytetään taajaan journalistisissa tuotoksissa ikään kuin neutraalina ilmauksena. Mutta onko se viaton?

Sanakirjat eivät ota kantaa pakkoruotsin arvottavuuteen. Kun tutkii elävää kielenkäyttöä, ei voi olla huomaamatta, että pakkoruotsissa ei ole oikeastaan mitään neutraalia.

Sanaa viljelevät voimallisimmin omassa kielenkäytössään ne, jotka vaativat pakkoruotsista luopumista. ”Pakko-” kuvaa heidän kielteistä ja monesti vihamielistäkin asennettaan. Asenteellisuudesta kertoo sekin, että asiateksteissa puhutaan harvemmin muista kouluaineista pakkoina: montako juttua on rustattu pakkomatematiikasta tai pakkoliikunnasta?

Pakkoruotsi on ytimekäs huomiosana. Kaikki tietävät heti, mistä on kyse. Mutta yleisyys ja iskevyyt eivät tarkoita sitä, että sana olisi valankäytöstä ja vaikutuspyrkimyksistä vapaa. Eikä pitkään jatkunut käyttö tarkoita sitä, että sana olisi neutraalistunut.

Päinvastoin. Kaikille yhteisen ruotsin kielen opetuksen vastustajat ovat voitolla merkitysmittelössä. Den glider in.

Yle sai jo Suomessa julkisen sanan neuvostolta JSN:ltä langettavan päätöksen taipumisestaan ja pääministeri Sipilä poikkeukselliset nuhteet harjoittamastaan painostuksesta. Median itsesääntelyelin siis Suomessa toimi, mitä ei monessa maailman maassa olisi vastaavalla tavalla tapahtunut. Se on kunniaksi lehdistön- ja sananvapaudellemme, jotka pääministeri Sipilän aiheuttamasta tahrasta huolimatta ovat yhä kansainvälisesti huippuluokkaa.

Päätoimittaja Markku Huusko
Uudessa Suomessa 19. huhtikuuta

Jos maailmanluokan uutiseksi nousee tilanne, jossa pääministeri painostaa toimittajaa, maamme vertautuu väkisininkin sellaisten maiden viiteryhmään, jossa emme kyllä haluaisi missään nimessä olla.

Toimittaja Juha Lehtinen
Aamulehdessä 26. huhtikuuta

Silloin kun tulee virheitä, minä myönnän virheen ja teen korjaavia

toimenpiteitä. Tässä tapauksessa virheen korjaamisen mekanismi on se, että joulukuun alusta asti en ole ollut yhteydessä toimituksiin. Tämä pitää vaalikauden loppuun saakka.

Pääministeri Juha Sipilä
Etelä-Suomen Sanomissa 26. huhtikuuta

Vaikka Sipilä-gate kasvoikin turhan suuriin mittoihin, lehdistönvapaus ei romahtanut eikä syytä panikointiin ole. Vaikka Norja ja Ruotsi ovatkin edellä, Tanska ja Islanti ovat yhä takana.

Savon Sanomien pääkirjoitus 28. huhtikuuta

Täysin ongelmaton ei meidänkään vapautemme silti ole. Syystä tai toisesta Suomen saamat lukuisat sananvapautuomiot Euroopan ihmisoikeustuomioistuimessa eivät ykkösasemaa horjuttaneet, mutta niistä ei olekaan pidetty samanlaista meteliä kuin Sipilän sähköposteista.

Vapaa toimittaja, yrittäjä Pasi Kivioja
Suomen Kuvalehdessä 27. huhtikuuta

uusiin tehtäviin

KUKA?

Mikko Niimes, 38, on nimitetty *Aamulehden* uutispäälliköksi 1. toukokuuta alkaen. Hän siirtyy *Aamulehden* MTV.fi:n vastaavan tuottajan paikalta. Hän on työskennellyt MTV:n verkko- ja mobiilisäilytöjen tuottajana ja toimittajana vuodesta 2007, aiemmin muun muassa *Ilta-lehdessä*. Koulutukseltaan Niimes on medianomi (amk).

Lisää resursseja someen

Mikä sai hakemaan valtakunnallisesta mediasta maakuntalehteen?

Vietin kymmenen vuotta Pöllölaaksossa. Sain tehdä siellä niin monenlaisia duuneja, etten vaihtaisi hetkeäkään pois, mutta 38-vuotiaana on hyvä katsoa uutta. *Aamulehti* vaikuttaa valtakunnallisesti. Sen näkee esimerkiksi lainattujen uutisten määrästä.

Paikallismedianakin *AL* on kiinnostava: Tampere on Suomen suurimpia kaupunkeja ja tuottaa jatkuvasti mielenkiintoisia aiheita.

Työpaikkailmoituksessa sanottiin, että uutispäälliköllä voi ”kernaasti olla esimerkiksi tekninen tai kaupallinen tausta”. Miten sovit medianomina tähän kuvaukseen?

Teknisissä toteutuksissa tulee ymmärtää etenkin käyttäjäkokemus. Yritän tuoda *Aamulehden* monipuolista ajattelua teknisiin toteutuksiin, kuten sain tehdä Maikkariillakin. Ajattelen sekä sisältöjä että käyttöliittymiä kuluttajien näkökulmista – aina.

Ilmoituksessa hakijoilta toivottiin myös kokemusta jour-

nalismista markkinointina. Mitä se tarkoittaa?

Uskoakseni se on rinnakkaistermi sisältömarkkinoinnille ja natiivimainonnalle. Journalistien tulee ymmärtää, että median ansaintalogiikka on peruuttamattomasti muuttunut. Se ei tarkoita kajoamista journalismin periaatteisiin, se tarkoittaa kajoamista journalistin osaamiseen: on osattava suhtautua positiivisesti uudenaikaiseen sisältöön, jossa agenda voi olla esimerkiksi kaupallinen – mutta sisältö pitää ehdottomasti tehdä ja merkitä sääntöjen mukaan.

”Tampere on mielestäni Suomen ystävällisin kaupunki.

Miten hyvin suomalaiset mediat hyödyntävät mielestäsi somea?

Suomessa tehdään hyvää someduunia. Some kehittyi koko ajan kovaa vauhtia – se on eräänlainen liikkuva ja muuttuva kohde, johon on hankala täsmäosua. Siirtäisin enemmän re-

sursseja eli työvoimaa sosiaaliseen mediaan. Se on ehjätön kaivo juttuideoiden suhteen ja somen kautta voi palvella asiakasta hyvin.

Kuinka paljon verkkoanalytiikkaa kannattaa tuijottaa?

Analytiikka on mainio työkalu, mutta kaiken toiminnan sysäminen pelkästään sen varaan on virhe. Analytiikan soveltamiseksi tulee ymmärtää käyttäjäkunta, median taustat ja tavoitteet sekä vallalla olevat sisältöjen ja puheenaiheiden trendit läpikotaisin.

Olet paljasjalkainen helsinkiläinen. Miten tuttu kaupunki Tampere on sinulle?

Olen käynyt Tampereella 2000-luvun alkuvuosista saakka melko säännöllisesti ja avovaimoni on Tampereelta kotoisin. Tampere on mielestäni Suomen ystävällisin kaupunki, ja tamperelaiset ottavat uudet ihmiset vastaan ennakkoluulottomasti. Muuttaminen uuden työn myötä Tampereelle on minulle itsestään selvää.

Ilves vai Tappara?

Tähän on vain yksi vastaus: Jokerit.

Janne Salomaa

SATTUU TAPAHTUU

Päiväkahvilla Kirsti Paakkasen kanssa

Pääsin vuonna 2004, 28-vuotiaana *Taloussanomien* kesätoimittajana haastattelemaan Marimekon johtajaa **Kirsti Paakkasta** yhtiön pääkonttoriin Herttoniemeeseen. Jännitti. Tilannetta ei helpottanut se, että Paakkanen oli täydessä tällingissä melko epätodellinen ilmestys.

PLO:n johtaja **Jasser Arafat** oli kuollut muutamaa päivää aiemmin. Paakkanen siunaili tapahtunutta. En oikein ymmärtänyt, miksi kunnes hoksasin, että Arafat ja Paakkanen ovat syntyneet samana vuonna, 1929. Kaksikon iäkiä pohtiessani tuli mieleen, että tuottaja oli käskennyt kysyä, mikä saa 75-vuotiaan legendan jaksamaan rankassa toimitusjohtajan hommassa vuodesta toiseen.

”Minä olen kuule ihan yhtä hyväkuntoinen kuin sinäkin”, kuului kimpaantunut vastaus.

Olin juuri saamassa tilanteen hallintaan, kun kahvi saapui. Paakkanen ilmoitti laittavansa vieraat aina kaatamaan kahvia. En juo kahvia, joten kokemukset kahvikannujen toimintalogiikasta olivat jääneet vähiin.

Tartuin tärkein käsin kannuun ja kallis-tin sitä kohti bisneslegendan kuppia. Pisaraakaan ei tullut. Punastuin ja tutkin kannun logiikkaa. Korkkia pitikin avata enemmän. Kiersin rohkeasti ja kaadoin, hiukan liian reippaasti. Puoli kannullista läikähti Kirsti Paakkasen upealle puvulle.

Hapuilin paniikissa talouspaperia ja sanoja, joita minulta ei löytynyt, mutta Paakkaselta sitäkin enemmän.

Vuoden kuluttua olin Marimekon tulosinfossa Maikkarin talousuutisten reporterina. Paakkanen muisti minut, osoitti vaaterekiä ja käski valita siitä paidan. Suomalaisen muotibisneksen legenda jos kuka ymmärtää, että holtiton kahvin kaatelija tarvitsee runsaasti varapaitoja.

Janne Metso

KIRJOITTAJA ON KÄSIKIRJOITTAJA.

KERRO MITÄ SINULLE ON SATTUNUT TYÖTÄ TEHDESSÄ. OTA YHTEYTTÄ TOIMITUKSEEN.

Rohkeutta. Emmi Moilasella ei ole varsinaisia esikuvia, mutta hän arvostaa radiotoimittajissa rohkeutta. "Pidän radiotoimittajista, jotka uskaltavat kysyä myös vaikeita asioita. Sellaista työtä katson ylöspäin."

Oikeaan suuntaan

OONA KOMONEN, TEKSTI • JUSSI VIERIMAA, KUVA

Digitalisoituminen vauhdittaa radion muutosta. Emmi Moilaselle se on monipuolinen unelmatyö.

Teini-ikästä se lähti. Radio tuntui läheiseltä formaatilta jo ennen kuin **Emmi Moilanen**, 25, tajusi, että sitä voi myös opiskella.

Kun paikka yliopiston suomen kielen linjalla ei auennut, vuosi kului HEO:n kansanopistossa radio- ja tv-journalismin linjalla.

Kansanopistossa opintoihin kuului harjoittelu Helsingin Lähiradiossa. Sinne Moilanen jäi vuo-

deksi tekemään ohjelmaa kerran viikossa kansanopiston päätyttyä.

"Siellä vahvistui, että tämä on minun juttuni. Radiossa pääsen hyödyntämään vahvuuksiani."

Matka jatkui Turun ammattikorkeakoulun journalismi-linjalle.

Viime lukuvuonna Moilanen toimi opiskelijaradio *Radio Tutkan* toisena projekti- ja toimituspäällikkönä. Suoraa lähetystä virtasi netin välityksellä ulos kampuksen studiosta iltaisin maanantaista keskiviikkoon.

"Lisäksi tein tuottajan ja juontajan töitä. Vaikka hommaa riitti, oli hienoa päästä puuhaamaan kaikkea."

RADIOTOIMITTAJUUS ON Moilaselle unelmatyö, jossa pääsee toteuttamaan itseään monipuolisesti. Juontamisen ohella hän haluaa toimittaa ja ideoida juttuja. Eniten työssä kiinnostaa sosiaalinen puoli.

"Juontajana luon suhteen kuulustelijaan ja toimittajana tapaan ihmisiä", Moilanen summaa.

Digitalisoituminen on vauhdittanut radion muutosta. Oheispalveluiden määrä on kasvanut: äänen lisäksi kanavat tarjoavat lisäherkkuina tekstiä, kuvaa ja videoita.

"Tänä päivänä netti ja sosiaalinen media ovat vahvasti mukana. Lisäksi pitää hallita toimittajan

perusominaisuudet", Moilanen selvittää.

Vaikka työpaikat vähenevät ja kilpailu lisääntyy, Moilanen ei halua murehtia tulevaa. Perusopit ovat takataskussa. Opinnot ovat olleet radiopainotteisia, mutta Moilasesta tuntuu, että hän on vasta nyt pääsemässä radiotöihin kiinni.

Neljäs ja viimeinen lukuvuosi alkaa ensi syksynä. Sitä ennen vuorossa on harjoittelu Yle Turussa sekä kesätyöt Bauer Median nettitoimituksessa.

"Luotan itseeni ja omaan osaamiseen. Kyllä sen huomaa, että teen täysiä." •

kolumni

Kyttäystä vai yhteistyötä?

Ostava toimittaja ja freelancer eivät usein paljoa pidä yhteyttä sen jälkeen, kun ensimmäinen briiffaus on suoritettu. Seuraava sähköposti voi olla vasta se, jossa freelancer palauttaa jutun. Mutta olisiko muita, hedelmällisempiä tapoja toimia?

Freelancerin ammattitaitoa on tietysti kirjoittaa hyvä juttu annetuilla ohjeilla. Uskon kuitenkin, että monesti jonkinlainen välitsekäus – lyhytkin ajatustenvaihto ja jopa pikainen editointi – tekisi jutuista parempia.

Olen tällä hetkellä kaksoisroolissa: freelancer, joka myy juttuja lehtiin, mutta myös *Improbaturin* päätoimittaja, joka ostaa juttuja. Kummassakin roolissa tuntuu

ANNA-SOFIA NIEMINEN • sohvi.nieminen@gmail.com. KIRJOITTAJA ON IMPROBATURIN PÄÄTOIMITTAJA JA VAPAA TOIMITTAJA.

”Ostavana toimittajana olisin kuumottava kyttääjä, freelancerina avuton riippakivi.

aikamoiselta kynnykseltä ottaa kesken juttuprosessin yhteyttä toiseen osapuoleen, koska niin ei ole tapana tehdä. Ostavana toimittajana olisin kuumottava kyttääjä, freelancerina avuton riippakivi.

Kuitenkin jutun sisältö ja näkökulma tarkentuvat usein vasta juttuprosessin edetessä. Välillä olisi hyvä tarkistaa, että kaikilla on sama ajatus siitä, mihin suuntaan

juttua kannattaa kuljettaa. Jälkikäteen korjailu on aina työläämpää.

Tarkistaminen käy vähän kuin ohimennen, jos on töissä samassa talossa. Sen kun marssii toisen työpisteelle ja kysyy mielipidettä pieneenkin asiaan. Mutta vaikka freelancer ei tule toimituksessa vastaan, se ei tarkoita, etteikö yhteyttä kannattaisi pitää myös juttuprosessin aikana.

Jos tuntuu liian vaikealta vain soittaa tarpeen mukaan, työskentelylle voi miettiä etukäteen raamit. Voi vaikka sopia, että freelancer tekee jutun haastattelut tiettyyn päivään mennessä, jolloin pidetään välitsekäus. Tai voi sopia, että ajatuksia vaihdetaan sähköpostitse, jolloin kummankaan ajattelu ei katkea puhelimen soidessa.

Tällaisen pallottelun tuloksena näkökulmasta voi tulla hiotumpi, kärjistä terävämpi ja sisällöstä napakampi. Parhaimmillaan välitsekäus säästää aikaa lopun editointivaiheesta, eikä kummankaan osapuolen tarvitse tehdä esimerkiksi väärinymmärrysten takia turhaa työtä.

Samalla tavalla olisi tärkeää antaa palautetta puolin ja toisin. Siten toimintatavat kehittyvät, ja sekin voi nopeuttaa yhteistyötä jatkossa.

Kunpa saisin itsekin pidettyä tämän mielessä, vaikka olisi kuinka kiire.

AARHUS 2017 PRESS PÅ NORDEN

Tre veckors ”tour de force” med fokus på Nordens förhållande till Europa – och fördelarna med digitala medier i denna rapportering. Moderna nordiska journalister ska tränga igenom komplicerade tvärnationella problem – och mästra sociala medier professionellt.

En mix av workshops, uppgifter och projekt kommer att skärpa din förmåga att bevaka och förmedla politiska sessioner, oavsett om de föregår i EU eller i Nordiska Rådet. Exklusiv tillgång till politiker, experter och kollegor.

ANMÄLAN SENAST 5. JUNI 2017 - [NJC.DK](http://njc.dk)

TRE VECKOR I HÖGT TEMPO

TITEL // **Aarhus 2017: Press på Norden**
RESPLANEN // **Aarhus - Helsingfors - Bryssel**
BÖRJAN AV OKTOBER // **Webinar 2 x 2 timmar**
ANKOMST // **22 oktober 2017**
KURSSLUT // **11 november 2017**
PRIS // **35.000 DKK**

Nordisk Journalistcenter
ved Danmarks Medie- og Journalisthøjskole

Støttet af
Nordisk Ministerråd

” SÅ TYCKER DELTAGARNA

Jag fick en klarare uppfattning på kursen om hur gemensamma nordiska och europeiska frågor leder ner till en lokal nivå som blir intressant för mina läsare i Finland.

// ANN-SOFI BERGER, FINLAND

Kurset er noe av det mest gjennomarbeidede jeg har vært med på. Kilder, møter, mennesker, kultur.

// INGEBORG VIGERUST RANGUL, NORGE

Kursen har ett otroligt amitiöst upplägg med många och oerhört duktiga föreläsare, intressanta studiebesök och en möjlighet att få lära sig oerhört mycket om sina nordiska grannländer.

// ÅSA ASPILD, SVERIGE

Rautio hallitsi asian ja viihteen

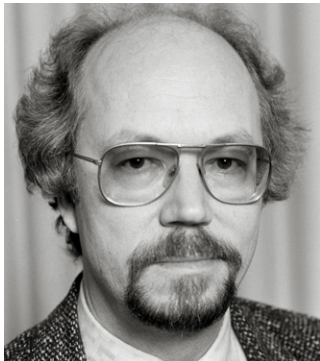
Radiotoimittaja **Pekka Rautio** kuoli syöpään 26. maaliskuuta Lahdessa, missä hän oli syntynyt 4. huhtikuuta 1943.

Pekka Rautio oli yhden työpaikan mies. Hän tuli Helsinkiin Ylen kesätoimittajaksi 1965 ja jäi seuraavan kesän jälkeen taloon valmistuttuaan Tampereella yhteiskuntatieteiden maisteriksi.

Radiotyöt Pekka aloitti reportaasitoimituksessa, mutta siirtyi 1970-luvun alussa tekemään *Tänään iltapäivällä* -lähetyttä. Siellä hän työskenteli toimitussihteerinä suurimman osan uraansa.

Vuonna 1995 Pekka siirtyi ajankohtaisviihteen tuottajaksi ja vuosituhannen vaihteessa Radio Suomen asiaohjelmien toimituspäälliköksi. Eläkkeelle hän jäi vuonna 2003.

Toimitussihteerinä Rautiolle luonteenomaista oli pohdiskeleva ote, mikä aiheutti jos-

kus harmaita hiuksia suoran lähetyksen tekijöille.

Pekan vakavan olemuksen alla oli humoristi, ei mikään kuoliaaksinaurattaja, vaan älyllisen huumorin harrastaja.

Journalistikunnan tekemisiin Pekka osallistui etenkin eli Pressiklubissa. Pekan ajatuksia maailman menosta oli kiinnostavaa kuunnella. Illat klubilla hänen kanssaan venyivät usein valomerkkiin asti.

Heikki Peltonen
Liisa Tukkimäki

KIRJOITTAJAT OVAT PEKKA RAUTION
YSTÄVIÄ JA TYÖTOVEREITA.

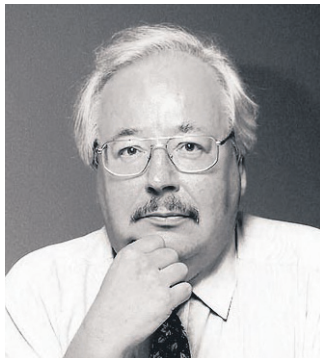
Herrasmies parhaasta päästä

Toimittaja **Seppo Lehtinen** kuoli 31. maaliskuuta nopeasti edenneeseen sairauteen. Hän oli syntynyt Tampereella 14. toukokuuta 1940.

Seppo Lehtisen tie vei Tampereen reaalityseon kautta Yhteiskunnalliseen korkeakouluun. Kuten tavalliseen toimittajatarinaan kuuluu, opintojen loppuvaiheessa työ- ja perhe-elämä kutsuivat ja valmistuminen jäi odottamaan joutilaampaa aikaa.

Seppo toimi Tampereella STT:n ja Lehtimiehet Oy:n palveluksessa, TV2:n käsikirjoittajatiimissä ja *Turun Sanomien* aluetoimittajana. Sieltä hän siirtyi *TS:n* palvelukseen Turkuun. Hän oli pitkään kulttuuritoimittajana ja viimeksi liitetöimittajana. Tv-työtä hän jatkoi Turku TV:ssä.

Seppo oli monipuolisesti sivistynyt toimittaja, herrasmies parhaasta päästä. Kaikki

inhimillinen kiinnosti ja taipui jutuksi.

Ruoka-asioissa Seppo oli ehdoton asiantuntija, viineissä tuomaritason guru.

Seppoa jäivät kaipaamaan vaimo, muut omaiset sekä ystävien joukko.

Kauan sitten Seppo vitsaili, että häntä sopisi muistaa **Junnu Vainion** säkein:

"Häipyy taakse makasiiniin, vanha tuntija tuo viinin, aika entinen ei koskaan enää palaa."

Ari Niemi

KIRJOITTAJA ON SEPPO LEHTISEN
KOLLEGA JA YSTÄVÄ.

KUVA: KAI SINERVO

Tarkemmat ohjeet. JSN tarkensi Elina Grundströmin johdolla langettavien päätösten julkaisua koskevaa ohjeistusta. Kuva JSN:n tiedotustilaisuudesta 23. maaliskuuta.

JSN tarkensi ohjeita langettavan julkaisemisesta

Julkisen sanan neuvosto tarkensi 26. huhtikuuta pitämässään kokouksessa ohjeita siitä, miten neuvoston langettava päätös tulee julkaista langettavan saaneessa tiedotusvälineessä.

Ohjeiden tarkentaminen tuli ajankohtaiseksi erityisesti siksi, että maaliskuussa langettavan päätöksen saanut Yle kommentoi ja arvioi päätöstä julkaisuudessa ennen kuin se oli julkaissut päätöksen kokonaisuudessaan verkkosivuillaan. Päätöstä kommentoitiin myös langettavasta kertovassa uutisessa.

Neuvoston perussopimuksen mukaan langettavat päätökset on julkaistava viipymättä ja ilman välittämiä kommentteja.

Tiedotusvälineen on julkaistava

langettava päätös aina kokonaisuudessaan verkkosivuillaan, jos sillä on verkossa olennaisessa määrin toimituksellista aineistoa. Neuvosto muistuttaa, että pelkkä linkki päätökseen ei riitä langettavan julkaisemiseksi vaan päätös on julkaistava kokonaisuudessaan.

Tiedotusvälineiden keskuudessa on ilmennyt viime aikoina epäselvyyttä siitä, miten neuvoston tarkoittamat "normaalit uutiskriteerit" tulee tässä tapauksessa tulkita.

Neuvoston perussopimuksen mukaan tiedotusväline on mahdollista velvoittaa julkaisemaan langettava päätös uudestaan, jos julkaiseminen ei täytä neuvoston määräyksiä.

Manu Marttinen

Tutkivan journalismin palkintoehdokkaat julkistettu

Tutkivan journalismin yhdistys on nimennyt viisi journalistista työtä ehdolle Lumilapio-palkinnon saajaksi vuoden 2016 parhaasta tutkivasta journalismista. Ehdotuksia palkinnon saajaksi tuli lähes 40.

Finaalitöiden tekijät ovat *Ilta-lehden* toimittajat **Olli Ainola** ja **Marko-Oskari Lehtonen**, freelancetoimittaja **Jeanette Björkqvist**, freelancetoimittaja **Jari Hanska** ja *Taloussanomien* toimittaja **Teemu Muhonen**, *Turun Sanomien* toimittaja **Rebekka Härkönen** sekä Yleisradion toimittajat **Minna Knus-Galán** ja **Kjell Lindroos**.

Tutkivan journalismin yhdistys pitää tärkeänä sitä, että toimi-

tusten niukentuneista resursseista huolimatta perehtyvään journalismiin on yhä annettavissa aikaa.

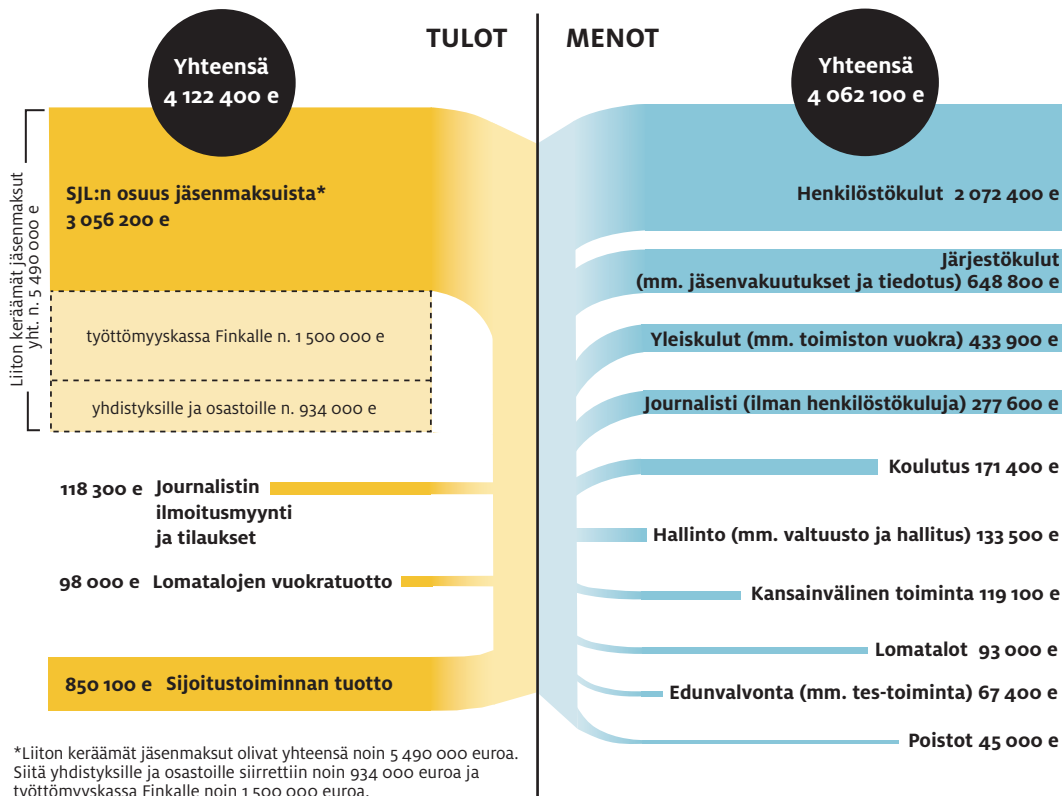
"Erityisen ilahduttavaa on, että ehdotuksia tuli runsaasti maakuntalehdistä eri puolilta Suomea. Vuosi sitten tilanne oli toinen", sanoo yhdistyksen puheenjohtaja **Tiina Lundell** tiedotteessa.

Lumilapio-palkinnon saaja julkaistetaan Helsingissä torstaina 18. toukokuuta. Samassa tilaisuudessa jaetaan Tutkivan journalismin yhdistyksen Jääraappa-palkinto avoimuuden edistämisestä yhteiskunnassa.

Manu Marttinen

LISÄTIEDOT EHDOKKAISTA: TUTKIVA.FI

Journalistiliiton talous nojaa omaisuuden tuottoon

Trump piristi liiton sijoituksia

JANNE SALOMAA, TEKSTI • JOHANNA SARAJÄRVI, KUVITUS

Yhdysvaltain presidentinvaalien kiihdyttämä pörssikurssien ylämäki nosti Journalistiliiton tuloksen plussalle.

Journalistiliiton taloustilanteesta on viime vuosina uutisoitu tutuin sanakään- tein: talous on hyvässä kun- nassa, mutta tulevaisuus näyt- tää epävarmalta. Jäsenmaksuilla katetaan alle 80 prosenttia SJL:n kuluista, talous nojaa omaisuu- den tuottoon.

Liitto omaisuuden arvo on noin 23 miljoonaa euroa, josta pääosa koostuu rahasto-osuuksista. Viime vuonna rahastojen tuotto näytti aluksi heikolta, mutta syksyllä alkoi pörssikurssien nousu, jota Donald Trumpin vaalivoitto kiihdytti. Osit- tain sen ansiosta sijoitukset

toivat viime vuonna liitolle noin 850 000 euroa.

SJL:n talous- ja hallintojohtaja **Helena Visti** pitää tuottoa koh- tuullisen hyvänä, vaikka se jää- kin yli puoli miljoonaa vuoden 2015 huipputuloksesta.

”Trumpin investointilupauk- set ovat nostaneet kurssia, mut- ta Trumpiin liittyvät riskit eivät vielä näy osakemarkkinoilla”, Visti arvioi.

Ilman omaisuuden tuottoja SJL olisi tehnyt noin 790 000 euroa tappiota, joten voitto jää noin 60 000 euroon.

Liiton kuluja kasvatti viime vuonna uusien jäsenpalvelujen, kuten uravalmennuksen, kehiti- täminen. Kulut jäivät kuitenkin ennakoitua pienemmiksi. Suurin syy tähän on, että kilpai- lukykysopimus typisti tes-neu- votteluja, kun keskusjärjestöt ja

valtiovalta antoivat raamit sopi- muskierrokselle.

Liiton jäsenmaksutuotot las- kivat noin 1,5 prosenttia vuo- desta 2015, kuten budjetissa oli ennakoitu.

Tästä vuodesta SJL ennakoi tappiollista, elleivät osakemark- kinat taas yllätä positiivisesti. Kuluja kasvattavat useat tes-neu- vottelut sekä satsaaminen edel- leen uusiin palveluihin.

SJL:n valtuuston puheenjohta- ja **Tapio Räihä** ei ole huolissaan, vaikka budjetti on miinuksella.

”Mielestäni voimme tarvit- taessa käyttää maltillisesti pää- omia sellaisten toimintojen aloittamiseksi, jotka voivat tulevaisuudessa tuoda myös tuottoja positiivisen jäsenmak- sukehityksen ja toivottavasti myös myytävien palvelujen kautta.”

MEDIKUNTA KASVAA NOPEASTI

Journalistiliiton perustamaan Media- kunta-osuuskuntaan on liittynyt jo 78 jäsentä. Tammikuussa perustettu osuuskunta on siis saavuttanut nel- jässä kuukaudessa koko vuoden jäsen- tavoitteensa, joka oli 75.

Tavoite pohjautui siihen, että osuuskunta pärjää taloudellisesti omillaan, jos 75 jäsentä laskuttaa vähintään 1 000 euroa kuukaudessa sen kautta.

Jos osuuskunta yltää voitolliseksi, mahdollinen ylijäämä palautetaan vuosittain jäsenille.

”Osuuskunnan päätavoitteena on sen jäsenten taloudenpidon ja työli- stymisen tukeminen, ei voiton tavoittelu. Kaikki jäsenten maksamat maksut käytetään suoraan heidän hyväksensä”, sanoo Mediakunnan toiminnanjohtaja **Maiju Mitrinen**.

Mediakunta perii jäsentensä las- kutuksesta kymmenen prosentin palvelumaksun. Tulevaisuudessa osuuskunnan tavoitteena on luoda yhteisöllisyyttä, tiimityön mahdol- lisuuksia ja markkinoida jäsentensä osaamista.

Janne Salomaa

ILO IRTI GOOGLESTA

Google News Labin Pohjoismaiden toiminnan johtaja **Matt Cook** saa- puu Journalistiliiton vieraaksi Suo- meen 16.–17. toukokuuta. Liiton jäsenille suunnatuissa koulutuksissa Cook esittelee palveluita, koulutuksia ja startup-rahoitusta, joita Google tar- joaa journalisteille.

Koulutuksiin mahtuu sata osallis- tujaa. Cookin tiistaina 16. toukokuuta pitämää esitelmää voi seurata myös suorana verkkolähetyksenä kello 16.30–19.

Google perusti News Labin vuonna 2015. Se tarjoaa muun muassa toimit- tajille räätälöityjä versioita Googlen kartta- ja datavisualisointisovelluk- sista.

Marja Honkonen

LISÄTIEDOT: JOURNALISTILIITTO.FI JA NINA.PORRA@JOURNALISTILIITTO.FI

OIKAISU

Journalistin (5/2017) jutussa *Väärin tut- kittu* oli virhe. *Helsingin Sanomat* ei jul- kaissut lääkärijuttusarjaansa koskevia vastineita, vaan kyse oli mielipidekir- joituksista.

Kunnioitusta. Hanne Aho vaatii, että vallanpitäjät kunnioittavat suomalaista lehdistönvapautta.

Hanne Aho: ”Suomi voi palata ykköseksi sananvapaudessa”

Journalistiliiton puheenjohtaja **Hanne Aho** uskoo, että Suomessa on kaikki mahdollisuudet nousta takaisin lehdistönvapauden ykkösmaaksi.

”Tämä vaatii sitä, että vallanpitäjät kunnioittavat lehdistönvapauttamme.”

Suomi putosi Toimittajat ilman rajoja -järjestön vuosittaisessa lehdistönvapausindeksissä kolmanneksi sijalle. Norja ja Ruotsi kiilasivat Suomen edelle. TIR:n mukaan Suomen sijoitus heikkeni pääministeri **Juha Sipilän** Ylen toimittajiin kohdistuneiden

painostuspyrkimysten takia.

Ahon mukaan ei ole yllätys, että Suomi putosi ykkössijalta. Hän muistuttaa, että monissa muissa maissa Sipilä-gaten kaltaiset tapahtumat ovat arkipäivää, mutta Suomessa asiasta syntyy skandaali. Keskustelu on ollut hyvästä.

”Enää Suomessa ei voi olla yhtäkään poliitikkoa, jolle olisi jäänyt epäselväksi, miten median kanssa toimitaan.”

Sipilä-gate ei ollut ainoa huolestuttava tapahtuma vuonna 2016, huomauttaa Journalistiliiton kansainvälinen asiamies **Juha Rekola**.

”Verkon vihapuhe on päästetty karkaamaan käsistä poliitikkojen ja viranomaisten passiivisuudella. Viime keväänä verottaja uhkasi Yleä kotietsinnällä, jos ei saa haluamia tietoja Panama-papereista. Syksyllä pääministerin kanslia uhkaili valokuvaajaan rikosprosessilla, kun tämä oli ottanut tyyliltään tavanomaisesta poikkeavia valokuvia Suomen ylimmistä vallanpitäjistä avoimesti tiedotustilaisuudessa.”

Manu Marttinen

KERRO KOKEMUKSESI TIETOPYYNNÖISTÄ

Jyväskylän yliopisto etsii toimittajia kertomaan kokemuksistaan viranomaisten asiakirjoihin kohdistuneista tietopyynnöistä.

Tutkijat pyytävät toimittajia kirjoittamaan vapaamuotoisia tapauskertomuksia, joista ilmenee muun muassa, mitä tietoja pyyntö koski, miten tiedot liittyivät juttuun, miten tietopyyntö toteutettiin, kuinka pyyntö onnistui, mitä viranomaisen vastasi, saiko toimitus tarvitsemansa tiedon ja kuinka viranomaisen perusteli mahdollisia puutteita tietojen luovuttamisessa.

Kokemusten kerääminen liittyy Jyväskylän yliopiston tutkimushankkeeseen, joka selvittää julkisuuslain mukaisten tietopyyntöjen hyödyntämistä toimitustyössä.

Tutkimus kartoittaa julkisuusperiaatteen toteutumista haastavia harmaita alueita.

Tutkimuksesta vastaavat tutkimuskoordinaattori **Heikki Kuutti** ja projektitutkija **Aleksi Koski**.

Manu Marttinen

LISÄTIEDOT: JULKISUUSLAKI.NET

Suomen Journalistiliitto

PUHELINVAIHDE / TELEFONVÄXEL
(09) 6122 330

KÄYNTIOSOITE / BESÖKADRESS
Säästöpankinranta 2, 7.krs.
00530 Helsinki
Sparbankskajen 2, 7. vån.
00530 Helsingfors

POSTIOSOITE / POSTADRESS
Siltasaarekatu 16, 00530 Helsinki
Broholmsgatan 16, 00530 Helsingfors
PL 252, 00531 Helsinki /
Box 252, 00531 Helsingfors

SÄHKÖPOSTIT / E-POST
info@journalistiliitto.fi
jasenasiat@journalistiliitto.fi
(jäsenasiat/medlemsärenden)
etunimi.sukunimi@journalistiliitto.fi
förnamn.efternamn@journalistiliitto.fi

VERKKOSIVUT / WEBBSIDOR
www.journalistiliitto.fi
www.journalistförbundet.fi

FINKA / A-KASSA
www.finka.fi
(09) 8689 400

Suomen Journalistiliitto on ammattijärjestö, jonka tehtävä on valvoa journalistien ja journalismin etuja. Jäsenkuntamme koostuu viestintäalan ammattilaisista, kuten toimittajista, kuvaajista, graafikoista, kääntäjistä ja kustannustoimittajista.

Suomen Journalistiliitto
Finlands Journalistförbund

JOURNALISTI

Suomen Journalistiliiton ammattilehti
93. vuosikerta

SEURAAVAN LEHDEN
ILMESTYMISSAIKATAULU
7/2017 aineisto **16.5.**
ilmestyy **26.5.**

ILMOITUSMYynti:
ilmoitukset.journalisti@
journalistiliitto.fi, 044 755 5002

Aineisto-ohjeet, väriprofiilin ja hinnat löydät osoitteesta
www.journalisti.fi › ilmoittajille

VARAA ILMOITUSTILASI AJOISSA.
ILMOITUKSET
3,00 €/PMM

Viisukoukussa viisivuotiaasta asti

Euroviisut ovat saaneet toimittaja Anna Muurisen itkemään onnesta, ajamaan itsensä kaljuksi ja metsästämään vanhoja radioselostuksia.

JANNE SALOMAA, TEKSTI • JUSSI PARTANEN, KUVA

Viisivuotiaana **Anna Muuri-**
nen näki televisiosta jotakin
lumoavaa: Euroviisut.

"Vuorotellen laulettiin
ruotsiksi, italiaksi, suomeksi
ja saksaksi. Koko ajan ruu-
tuun tuli jotakin erilaista. Sinä vuonna
(1980) Marokkokin oli mukana."

Myös kaverit olivat innoissaan Euroviisuis-
ta. Päiväkodin pihalla käytiin läpi kilpailun
kulkua ja laulettiin viisuja yhdessä.

Kahdeksanvuotiaana Muurinen purskahti
itkuun, kun **Ami Aspelund** lauloi *Fantasiasaa*.

"Niin mahtavalta tuntui, että koko
Eurooppa sai kuulla kolmen minuutin ajan
suomen kieltä! Edelleen minua kiehtoo aja-
tus kolmen minuutin mahdollisuudesta
tehdä vaikutus tai esitellä muille kansoille
omaa osaamistaan."

Toimittajan innostus Euroviisuja kohtaan
ei ole sammunut missään vaiheessa. Hänellä
on satoja videonauhoja vanhoista kilpai-
luista ja eri maiden karsintalähetyksistä
sekä metrikaupalla viisuaänitteitä ja -kirjal-
lisuutta.

Muurinen on kerännyt tapahtumasta
myös vanhoja radioselostuksia.

"Ei ole sen parempaa viihdettä kuin kuun-
nella vaikka puutöitä tehdessä, miten **Erkki**
Toivanen eläytyy sivistyneesti iskelmämu-
siikkiin! Kielenkäyttö ja ilmaisuuden rikkaus
herättävät tunnelman henkiin."

VIISUT OVAT MUURISELLE myös osa työtä. Hän
on tehnyt aiheesta satoja lehtijuttuja, kym-
meniä radio-ohjelmia ja kirjan. Suomalais-
ugrilaisen kansatieteen gradun hän kirjoitti
tietenkin suomalaisista viisufaneista.

Gradussa ilmeni, että fanit ovat usein

herkkiä hurmaantumaan maailman kauneu-
desta, hiljaisen intohimoisia oman harras-
tuksensa suhteen ja rakastavat mahtiponti-
sia speaktaakkeleita.

"Idealistinen usko parempaan huomiseen
on faneille elämän kantava voima. Eurovii-
sujen yhteisöllisyyden myötä he haluavat
olla kokemassa jotakin arkea suurempaa.
Aika lailla samanlaisia tuntemuksia Eurovii-
sut antavat minullekin."

”Toimitukset suhtautuvat Suomessa Euroviisuihin liikaa tulosurheiluna.

Kisapaikalla Muurinen on ollut 12 kertaa.

"Toimittajana reissut ovat työläitä
mutta antoisia, turistina antoisia mutta
uuvuttavia."

Ikimuistoinen on ollut Ateenan tapahtuma
vuonna 2006, jolloin Lordi voitti.

"Olin luvannut 1990-luvulla, jolloin Suomi
ei ikinä menestynyt, että jos Suomi joskus
voittaa, ajan itseni kaljuksi. Olihan se pakko
toteuttaa."

Vaikka Lordi-hurmoksen kokeminen oli
Muurisesta mahtavaa, tärkeintä hänelle vii-
suissa on musiikki.

"Toimitukset suhtautuvat Suomessa Euro-
viisuihin liikaa tulosurheiluna. Pahimmil-
laan Euroviisuihin ei kirjoiteta lainkaan, jos
Suomi ei menesty. Se on hölmöä: aivan
sama määrä aikaa, vaivaa ja lahjakkuutta
esitykseen on käytetty, pääsi Suomi finaaliin
tai ei." •

VAPAAALLA

ANNA MUURINEN

- 42-vuotias vapaa toimittaja.
- Työskennellyt muun muassa Katsossa, TV-maailmassa, Suosikissa, Koululaisessa, Lemmiksissä, Seurassa ja Vivassa.
- Suomentanut 11 keitokirjaa ja kirjoittanut teoksen Euroviisut – kisastudion käsikirja (2007).
- Suomalais-ugrilaisen kansatieteen maisteri. Luontokartoittajan opinnot puolivälissä.
- Harrastaa entisöintiä, kansanmusiikin soittamista sekä Viron ja Karjalan kulttuureja.
- Asuu Helsingissä ja Porissa.
- Ollut kahdesti valitsemassa Suomen edustussävelmää Euroviisuihin.

◀ **Suuri juhla.** Tämän vuoden Euroviisujen finaali on Kiovassa 13. toukokuuta. Viisufani Anna Muurinen viettää silloin syntymäpäiväänsä ja järjestää kotonaan kisakatsomon ystävilleen.

LÄTKÄLÄPPÄBINGO!

Ota ilo irti jääkiekon MM-kisoista pelaamalla *Journalistin* toimituksen *Lätkäläppäbingo*. Laita rasti ruutuun heti kun kuulet jonkin näistä jääkiekkolähetysten klassikoista.

